

English Grammar Reference Book

Part 1

by Hanna Mykhailiuk

Довідник з граматики англійської мови

Частина 1

Ганна Михайлюк

Ця книга є першою частиною практичного посібника з граматики англійської мови для дітей молодшого та середнього шкільного віку (1-8 класи), а також для всіх, хто вивчає англійську, незалежно від віку. Матеріали включають в себе пояснення основних граматичних конструкцій від рівня А1 до рівня В1+.

Книга розподілена на три частини. В першій частині презентуються граматичні структури початкової школи, представлені у вигляді казок. Герої казок – мешканці граматичного лісу, у цікавій новаторській формі пояснюють складний матеріал, спрощуючи процес його засвоєння. Друга частина представляє собою схеми та таблиці для опрацювання більш складного граматичного матеріалу, включаючи в себе структури більш складних рівнів. Третя частина посібника розрахована на батьків дітей, які вивчають англійську, на вчителів англійської мови, а також на всіх, хто цікавиться методичними аспектами її викладання. Тут представлені пояснення градації рівнів англійської мови, перелік існуючих у світі іспитів для підтвердження рівня англійської, окремі методичні рекомендації з побудови навчального процесу.

Посібник має форму щоденника або нотатника, тобто він є робочим зошитом, в якому окремо залишені пусті сторінки для власних нотаток, малюнків, тощо. Актуальність вказаному посібнику надають авторські пояснення матеріалу, опрацьовані у процесі багаторічної викладацької діяльності. Оскільки нотатник є авторським витвором, він включає в себе основні, проте не всі граматичні структури вказаних рівнів, залишаючи місце до подальшої, другої частини книги.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка (витяг з протоколу №10 від 24.04.2018).

Рецензенти:

Кандидат педагогічних наук, доцент Заяць Л.І.

Кандидат філологічних наук, доцент Пугач Ю.М.

Кандидат педагогічних наук, доцент Свердлова Т.Г.

Викладач Чепурна Т.С.

Оригінальність роботи (перевірка роботи через автоматичну систему “Антиплагіат”) становить 92,47%

Hello!

Це – нотатник-довідник, можна тут читати, можна самому писати.
Можна малювати. Краще не викидати. Може знадобитись.

Belongs to _____

Належить _____

Content

Умовні скорочення

Part 1. Fairy tale part. Казкова частина

1. Артикли a/ an / the	8
2. Am / is / are. Казка про братів am/is/are.	11
3. Казка про братів have got / has got.	14
4. Possessives. Присвійні займенники – танцюючі пари (I – my...)	16
5. Plurals. Казка про голодну гусинь та слова-хитруни! (утворення множини іменників)	18
6. Possessives 2. Magic mushroom. Казка про чарівний гриб (my-mine, your-yours...)	22
7. Казка про гарний настрій та про набридливих поросятко (This is, that is, these are, those are).	24

Part 2. Fairy-table part. Казково-Схематична частина

1. There is/ there are. Some/any.	27
2. Countable/ Uncountable nouns. A lot of/many/much/few/little «Багатоповерховий будинок, який любить математику».	28
3. Possessives 3. Труднощі апострофа та літери S.	30
4. English tenses. Поняття про часи англійської мови.	31
5. Present Simple. More DO, more DOES.	35
6. Present Continuous. Квіточка ~ing.	39
7. Present Simple - Present Continuous.	41
8. Піраміда at / on / in (time).	45
9. Pronouns. Займенники.	47
10. Past Simple.	49
11. Present Perfect.	50
12. Past Simple – Present Perfect.	52
13. Як думати, щоб правильно використовувати Past Simple / Present Perfect.	53
14. Present Perfect – Present Perfect Continuous.	55
15. Past Simple – Past Continuous.	57
16. Used to do, would do, be used to N/Ving, get used to N/Ving.	59
17. Past Simple – Past Perfect.	60
18. Робив / зробив – узагальнення форм для вираження події, яка відбулась.	61

19. Sample text. Past forms.	62
20. Подія у майбутньому. Future action. Подія запланована або не запланована? Arranged or not arranged action?	64
21. Цікаво, коли саме буде проходити або закінчиться майбутня подія. Future Continuous or Future Perfect.	65
22. Sample text. Future forms.	66
23. Modals 1.	68
24. Modals 2 . Modals+perfect infinitive.	70
25. Passive Voice.	71
26. Additional review1 / Додаткове повторення 1. Active tenses/1.	74
Review 2. Active tenses/2.	75
Review 3. Active tenses/3.	76
27. Conditionals.	81
28. Regrets. Вираження жалю. I wish / If only.	82
29. Types of questions.	83

Part 3. For parents and teachers.

1. Що таке рівні володіння іноземною мовою та як вони співвідносяться зі школою?	87
2. Які є іспити з англійської мови для дітей шкільного віку та дорослою людини?	92
3. Варіант побудови альтернативної системи для навчання англійської мови від рівня A1 до рівня B2 при двох годинах занять на тиждень (індивідуальні, групові заняття, курси тощо).	95
4. Пам'ятка для батьків.	99
Про автора	101
Список використаних джерел.	102

Умовні скорочення:

N- іменник, Noun

V – Дієслово, Verb

V1 - Дієслово у першій (початковій) формі, тобто інфінітив, Infinitive, Base form

V2 - Дієслово у другій формі (або закінчення ~ed, або друга колонка неправильних дієслів), Past form / Past Simple

V3 - Дієслово у третій формі (або закінчення ~ed, або третя колонка неправильних дієслів), Past Participle.

PART 1

Казкова частина.
Fairy tale part

1. Артикли A/An/The

Привіт! Я — слово, позначаю когось або щось!
Hello! I am a word. I mean something or somebody.

Я люблю ходити з сумочками **a/an** або **the**!
I like walking with bags a/an or the!

Якщо я зустрівся в перший раз — дай мені сумочку **a** або **an**!
If you meet me for the first time – give me the bag a or an!

Якщо я зустрівся в другий раз - дай мені нову сумочку **the**!
If you meet me for the second time, give me the bag the!
I like bags very much!!!

Казка про артикли

Жила собі дівчинка, яка дуже любила модно одягатись. Найулюбленішими у неї були 2 сукні. На одній сукні були намальовані лише літери на позначення голосних звуків (які можна співати): *Aa, Ii, Oo, Uu, Ee*, а на іншій - літери на позначення приголосних (*Bb, Cc, Dd, Ff, Gg, Hh, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Vv, Ww, Xx, Yy, Zz*). Оскільки дівчинка була модницею, то до кожної сукні пасувала лише одна сумочка. До сукні з голосними літерами пасувала сумка з написом **An**, до сукні з приголосними літерами - сумочка з написом **Aa**.

Так само, коли ми використовуємо слова на позначення предметів (іменники), ми часто вживаємо перед ними маленькі слова, які пасують до них. Якщо слово починається з літери на позначення голосного звука, ставимо перед ним слово-артикуль **An**, якщо слово починається з літери на позначення приголосного звука - ставимо слово-артикуль **Aa**.

Наприклад:

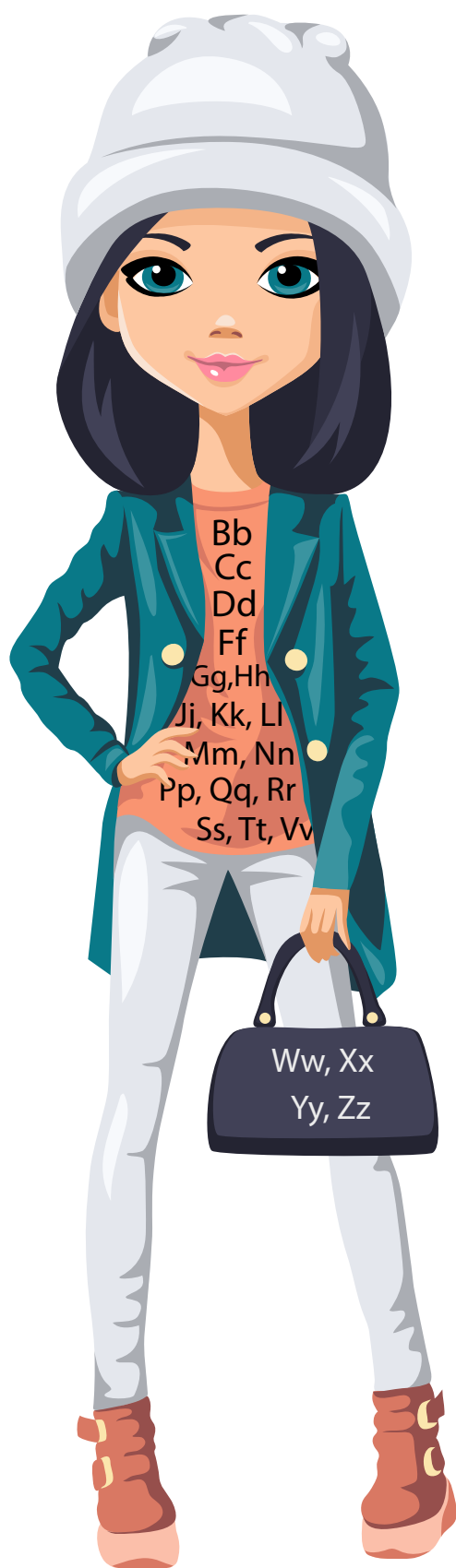
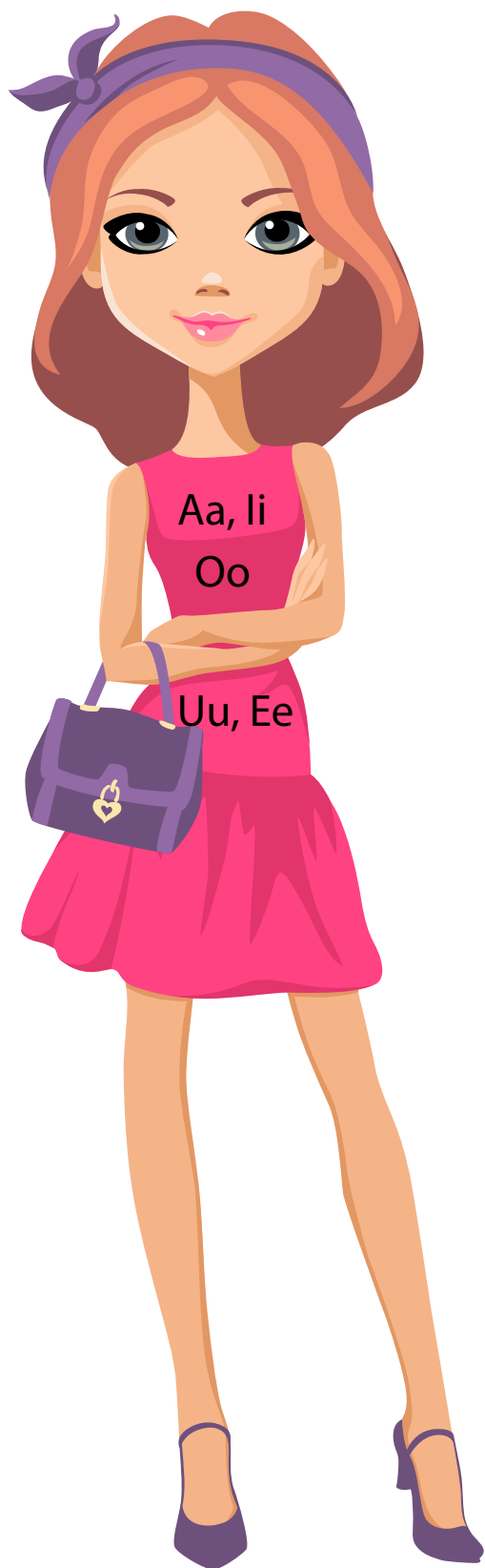
a boy, a girl,

BUT!

an umbrella, an onion, an orange

Малюнок 1. Двічата з сумочками.

My English PICTURES
Тут можна малювати англійські малюнки!
Або не англійські!
Або не малюнки, а комікси!

2. Am / is / are

Казка про братів am, is, are

В одному чарівному лісі живуть багато цікавих англійських слів. Без цих слів неможливо побудувати речення, тому їх називають дуже важливими словами: граматичними конструкціями. Але нам не обов'язково знати, як їх називають. Головне, що я хочу розповісти вам багато цікавих казок про них. Тож почнемо з казки про **am, is, are**.

Отже, на одній чарівній галявині у лісі стоять три будиночки. Це – будинки трьох братів, яких звати **am, is, are**. Всі вони, як три поросся, люблять робити одне і те саме: стрибати у речення та запрошувати гостей. Справа у тому, що брати означають одне і те саме. Вони всі значать, що хтось чимось, кимось, якимось або десь **Є**. Мама їх – слово **БУТИ**. Отже ми можемо їх використати, коли кажемо: «**Я (є) великим. Я (є) сильним. Я (є) учень. Я (є) у кімнаті.**» Часто в українській мові ми не звертаємо уваги на слово **Є**, або взагалі не вживаємо його. Та в англійській так не можна. Якщо хочеш сказати, що хтось чимось, кимось, якимось або десь **Є**, обов'язково використовуй слова **am, is, are**.

Але як же розрізнити, коли яке слово використовувати? Для цього далеко ходити не треба. Подивись: кожен братик мешкає у своєму будиночку. До кожного з них приходять свої гості. Цих гостей ти можеш побачити на даху кожного будинку. Давай подивимось разом:

- до брата **AM** приходять у гості лише одне слово **I** (я). Отже, якщо ти хочеш сказати, що я є якимось або що, кажи **I am...** Наприклад: *I am big. I am strong! I am very nice!*
- До брата **IS** приходять гості **He** (він), **She** (вона), **It** (якщо не людина, все називаємо в однині It). Отже, якщо ти хочеш сказати, що він, вона або хтось чи щось (не людина) є якимось або чимось, кажи: **He is, She is, It is**. Наприклад: *He is a boy. She is a girl. It is a table.*
- До брата **ARE** приходять гості **We** (ми), **you** (ти, ви), **they** (вони). Отже, якщо ти хочеш сказати, що ми, ти, ви або вони є якимось або що, кажи: **We are, you are, they are**. Наприклад: *We are friends. You are polite. They are in Kyiv.*
- Тож виходить, що, знаючи братів та їх гостей, ти можеш зробити багато різних речень. Спробуй потренуватись складати речення за допомогою будиночків: пальчиком водимо від даху будинка до брата, який у ньому живе, а далі підставляємо будь-яке веселе слово з тих, що ти знаєш.

Ось, наприклад, подивись, як це вийшло у мене:

I am a pupil. I am good. I am in Africa. He is Pete. He is my friend. He is seven. She is Jane. She is beautiful. She is my friend too. It is an elephant. It is big and grey. We are funny. You are very nice. They are funny too.

2.1. Казка про те, як брати **am, is, are** іноді відмовляються від усього і про те, як їх за це іноді наказують (скорочують).

Таблиця №1

Коли брати гарно себе поводять (погоджуються на все і стверджують щось) Повна форма «+»	Коли брати погано поводяться (заперечують все) Повна форма «-»	Коли братів скорочують за неслухняну поведінку і вони щось стверджують Скорочена форма «+»	Коли братів скорочують за неслухняну поведінку, а вони все одно заперечують Скорочена форма «-»
I am	I am not	I`m	I`m not
You are	You are not	You`re	You aren`t
We are	We are not	We`re	We aren`t
They are	They are not	They`re	They aren`t
He is	He is not	He`s	He isn`t
She is	She is not	She`s	She isn`t
It is	It is not	It`s	It isn`t

Ви вже знаєте, що слова-брати **am, is, are** живуть на галявині кожен у своєму будинку та приймають у себе різних гостей, які допомагають їм скласти різні речення на позначення того, що хтось кимось, чимось, якимось або десь є. Сьогодні я розповім вам про те, яким неслухняними іноді бувають ці брати. Так, деколи вони зовсім не хочуть створювати стверджувальні речення, тобто такі, в яких повідомляється, що хтось якимось є. Тоді брати починають хитрувати і приліплюють до вікон своїх будинків слово **NOT**, яке означає «ні,ні,ні!». От і виходить, що речення з братами не стверджують, що хтось кимось, чимось, якимось або десь є, а навпаки **ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ЦЕ!**

Наприклад:

I am not a boy. – Я – не хлопчик. It is not an elephant. – Це – не слон.

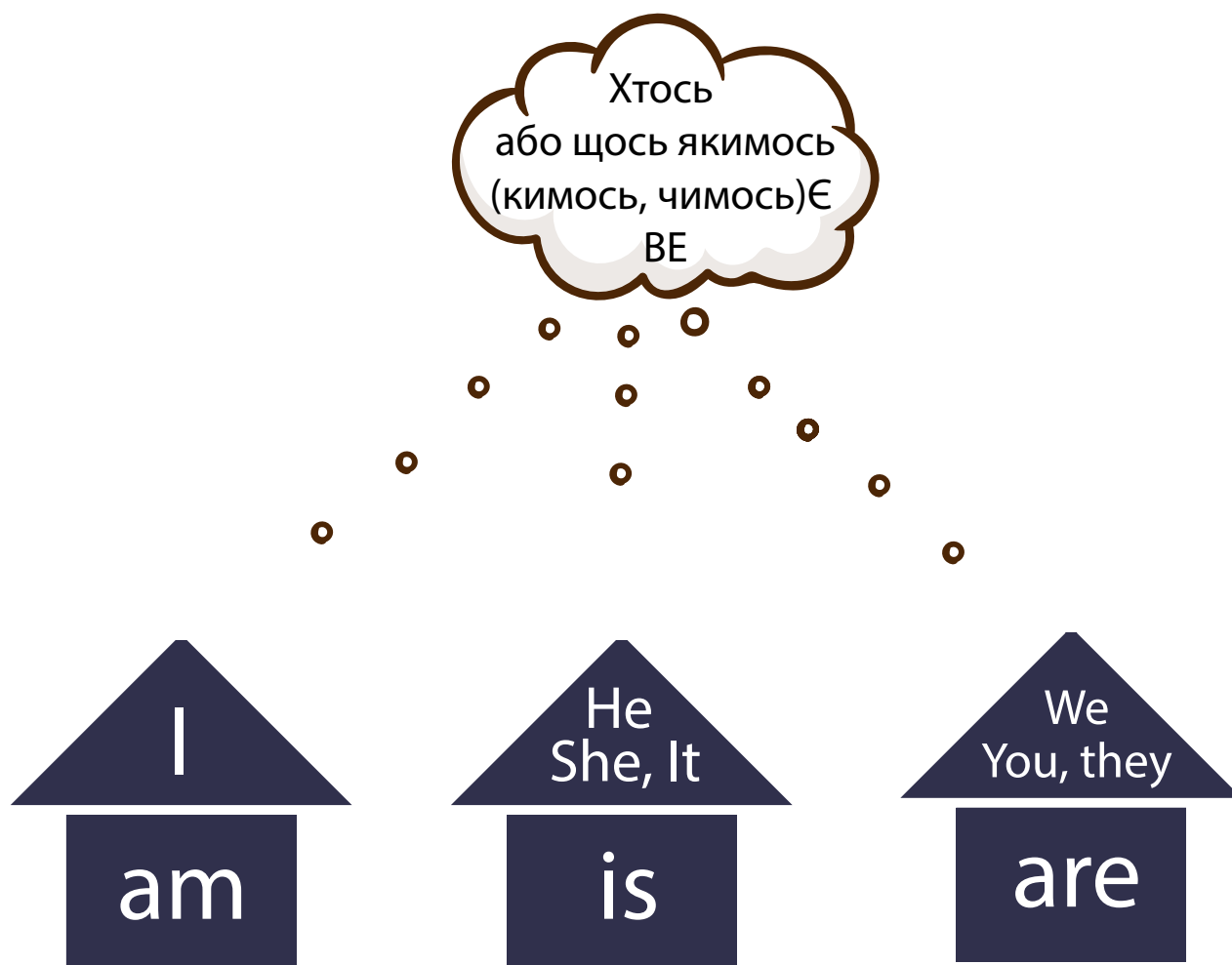
Послухали люди, як брати хитрують, і вирішили інколи їх за це наказувати. «Як?» - питаєте ви. Я відповім. Люди вирішили скорочувати форми брат та

гість за своїм бажанням. От і вийшло, що можна казати «**I am**», а можна «**I`m**», можна і «**You are**», і «**You`re**», можливі два варіанти: «**He is**» та «**He`s**», зміст від цього не змінюється. Так можна робити зі всіма братами та їх гостями, як показано у таблицці.

Але найбільш цікаве полягає у тому, що навіть з цієї ситуації брати викрутились на свій лад. Просто, коли вони хочуть щось заперечувати, вони починають це робити, не зважаючи ні на що. І от, що вигадали брати: вони вирішили, що можуть заперечуватись навіть у скороченій формі. І тепер для них скорочення – більше не проблема.

Отже, коли ви хочете щось заперечити, можна казати як «**I am not**», так і «**I`m not**», як «**We are not**», так і «**We aren`t**», можливі обидва варіанти: «**She is not**» та «**She isn`t**». Зіст залишається однаковим. І таке можна робити зі всіма братами та їх гостями, як показано у таблицці. От які уперті виявились брати!

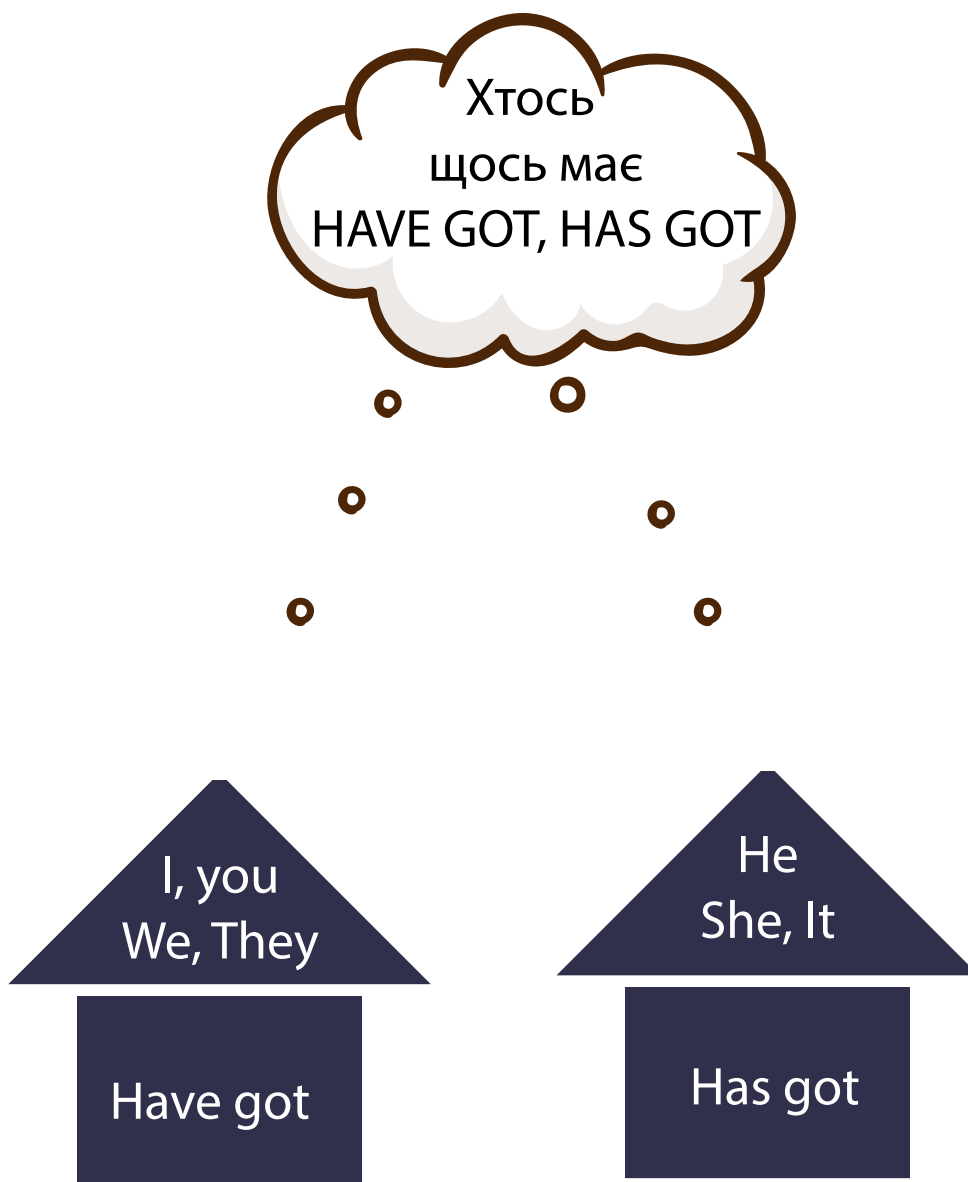
Малюнок 2. AM, IS, ARE.

3. Казка про братів HAVE GOT, HAS GOT

У сусідньому кварталі також стоять два будинки. На відміну від своїх сусідів, їм дуже хочеться ЩОСЬ МАТИ. Але так само два брати - **HAVE GOT** та **HAS GOT** (**Got працювало ніби причепом до першого слова, без котрого ну просто ніяк:)))**) мали своїх відвідувачів, які заходили виключно до будинку одного чи іншого брата. Подивимось, хто до кого заходив!

Малюнок 3. Have got, has got.

Отже:

- до будинку **have got** заходять гості **I(я), you(ти, ви), we(ми), they(вони)**;
- до будинку **has got** заходили слова **he(він), she(вона), it(предмети або істоти, крім людини)**.

Завдяки дружбі таких слів виходять маленькі словосполучення, які позначають, що хтось щось має.

Наприклад:

I have got - Я маю
He has got - Він має
Можливі також скорочені форми:
I`ve got - Я маю
He`s got - Він має
They`ve got - Вони мають

Може, вам зручніше буде так:

Таблиця №2

	I, you, we, they	He, she, it
Хтось щось має	have got ~`ve got	has got ~` got
Хтось щось не має	haven`t got	hasn`t got

Наприклад:

He has got a pet. - Він має домашнього улюбленця.
I haven`t got a pet. - Я не маю домашнього улюбленця.

She has got a new phone. - Вона має новий телефон.
I haven`t got a new phone. - Я не маю нового телефону.

But I have got a good friend! Але я маю гарного друга!
I have got the best mother! - Я маю найкращу маму!

What have you got? -Що ти маєш?

4. Possessives.

Присвійні займенники - танцюючі пари

Інколи в граматичному лісі проводили бали, на яких танцювали дами у пишних нарядах. Одними з найліпших танцюристів на таких заходах були слова, які заміняли назву предмета (особові займенники) та слова, які означають, що щось комусь належить (присвійні займенники). Вони танцювали бальні танці, тож ставали парами. Отже нам буде легко їх запам'ятати!

! (якщо десь буде, малюнок маленький танцюючої пари)

Пари слів для танцю:

I - my

Я - мій (моя, моє, мої)

You - your

Ти - твій (твоя, твоє, твої)

Ви - ваш (ваша, ваше, ваші)

He - his

Він - його

She - her

Вона - її

We - our

Ми - наш (наша, наше, наші)

They - their

Вони - їх

It - its

Воно (все, що не людина) - його (належить не людині)

! УВАГА: щоб краще запам'ятати пари займенників чи мешканців будинків, спробуй «відбивати» їх назви долонями, при цьому слова краще не просто вимовляти, а ніби проспівувати.

Наприклад:

I am Jack. This is my bun. - Я - Джек. Це - моя булочка.

He is John. That is his bun. - Він - Джон. Це - його булочка.

Sue has got a brother. This is her brother. - Сью має брата. Це - її брат.

We are in the classroom. This is our classroom. - Ми - у класі. Це - наш клас.

They are at home. This is their house. - Вони - вдома. Це - їх будинок.

My English PICTURES
Тут можна малювати англійські малюнки!
Або не англійські!
Або не малюнки, а комікси!

5.Plurals.

Казка про голодну гусінь та слова-хитруни! (утворення множини іменників)

Ласкаво просимо знову до чарівного граматичного лісу. Сьогодні ми завітаємо до слів, які відповідають на питання «Хто? Що?» та позначають предмет. Їх ще називають іменниками, і живуть такі слова у своєму районі недалеко від центру лісу. Звичайно, іноді нам потрібно використати такі слова в однині, іноді – у множині. Правило тут дуже просте: **хочеш множини – додавай до слова –s!**

Наприклад:

Cow (корова) – cows (корови), table (стіл) – tables (столи), balloon (кулька) – balloons (кульки).

І все було б гарно, якби знов не трапились з деякими словами пригоди.

Так, одного разу веселим районом іменників прогулювалась дуже голодна велика гусінь (дивись малюнок №4 внизу). Вона озиралась навколо великими очима у пошуках їжі. Здавалось, ненажера може з`їсти все, що їй трапиться на шляху. І от гусінь побачила групу слів, які закінчувались на літеру –O. «Чудово!» - подумала гусінь і, відкривши свою пащу, швидко проковтнула ці слова. Вони навіть нічого не встигли помітити. Але цього їй не вистачило. Прогулюючись далі, гусінь хапала все, що траплялось їй на око, а саме: слова-іменники, які закінчувались на –O, –X, –S, –SS, –SH, –CH, –Y, –F, –FE.

Нарешті, наївшись досита, гусінь трохи заспокоїлась. Вона тишком-нишком доповзла до грибка і хотіла вже засинати, коли слова всередині неї почали прохати їх випустити. Вони так гірко плакали, що гусінь не могла заснути. До того ж, їй стало шкода слів. Треба сказати, до речі, що гусінь не була дуже злою чи поганою, просто, коли на неї нападав голод, вона заледве могла себе контролювати. Отже, трохи розмисливши, гусінь сказала словам: «Добре, я вас випущу на волю. Але ви маєте мені щось пообіцяти.» - «Так, так, ми обіцяємо зробити все, що ти нам накажеш!» - відповіли слова. «Тоді я хочу, - відповідала гусінь, - щоб у множині ви додавали до себе не просто літеру –S, а цілих дві літери –ES на мою честь, адже, як можна побачити, у мене на носі написано –ES, це – моє ім`я, і мені буде дуже приємно, якщо всі будуть мене згадувати, утворюючи множину іменників, що закінчуються на ваші кінцеві літери.» - «Хай буде так!» - погодились слова. Зрадівши такій відповіді, гусінь відкрила рота і повільно випустила слова. Тепер слова були вільні, але, коли хтось їх

ставив у множині, додавали не **-S**, а **-ES**.

Наприклад:

Tomato – tomatoes (томат-томати), brush – brushes (щітка-щітки), church – churches (церква-церкви), bus – buses (автобус-автобуси), box – boxes (коробка-коробки).

Треба, щоправда, зауважити, що чотири слова на **-O** встигли втекти від гусені і тому закінчуються у множині просто на **-S**, як всі інші слова. Ось які це «бігуни»:

radio (радіо)-radios, piano (піаніно)-pianos, photo (фотографія)-photos (фотографії), video (відео) -videos.

Та не зі всіма словами гусені змогла так швидко домовитись. Адже деякі з них були досить вперті і незалежні. Так, слова, які закінчувались на **-y**, не захотіли отримувати **-es** у множині. Але разом з іншими вони обіцяли гусені пристати на її умови. Тому вони домовились наступним чином:

1. якщо слово закінчується на **-y**, якій передує голосна, як у словах *boy, toy* та інших, вони утворюють множини, як всі інші слова, тобто додаючи тільки **-S**: *boy(хлопчик)-boys (хлопчики), toy (іграшка)-toys (іграшки)*;
2. якщо слово закінчується на **-y**, якій передує приголосна, як у словах *lorry, cherry* та інших, слова погоджуються з гусенню та додають у кінці **-ES**, причому кінцеве **-y** змінюється на **-i**, наприклад: *lorry (вантажівка)-lorries (вантажівки), cherry (вишня) – cherries (вишні)*.

Інші слова, ті, які закінчувались на **-f, -fe**, теж стали опиратись умовам гусені. Вони сказали, що можуть додавати у множині наприкінці **-ES**, але лише за тієї умови, що самі теж будуть змінюватись на **-V**. Тож так і постановили:

- якщо слово закінчується в однині на **-f, -fe**, у множині ці буквосполучення змінюються на **-VES**, наприклад: *wife (дружина)-wives (дружини), loaf (буханка) – loaves (буханки), knife (ніж) – knives (ножи)*. Треба і тут зауважити, що одне слово на **-f** встигло втекти від гусені. Тому множини воно утворює лише за допомогою **-S**, це слово *roof (дах)– roofs (даху)*.

ЯК БАГАТО ВСЬОГО ТРЕБА ЗАПАМ`ЯТОВУВАТИ! – скажете ви. Але так здається лише на перший погляд! Подивіться у табличку внизу і ви зрозумієте, що у множині іменників можливі тільки чотири варіанти закінчень:

Таблиця №3

Закінчення	-s	-es	-ies	-ves
Правило	Всі слова, які не закінчуються в однині на буквосполучення, вказані в інших стовпчиках.	Слова, які закінчуються в однині на -O, -X, -S, -SS, -SH, -CH.	Слова, які в однині закінчуються на -у , якій передують приголосні.	Слова, які в однині закінчуються на -f, -fe.
Приклади	<i>Dolphin</i> (дельфін) <i>dolphins</i> (дельфіни) <i>monkey</i> (мавпа) <i>monkeys</i> (мавпи) <i>bird</i> (пташка) <i>birds</i> (пташки)	<i>Potato</i> (картопля) <i>potatoes</i> (картоплі) <i>box</i> (коробка) <i>boxes</i> (коробки) <i>bus</i> (автобус) <i>buses</i> (автобуси) <i>glass</i> (склянка) <i>glasses</i> (склянки) <i>brush</i> (щітка) <i>brushes</i> (щітки) <i>watch</i> (годинник) <i>watches</i> (годинники)	<i>Baby</i> (малюк) <i>babies</i> (малюки) <i>butterfly</i> (метелик) <i>butterflies</i> (метелики)	<i>Thief</i> (вор) <i>thieves</i> (вори) <i>shelf</i> (полиця) <i>shelves</i> (полиці) <i>knife</i> (ніж) <i>knives</i> (ножи)
Виключення		<i>Radio</i> (радіо)- <i>radios</i> , <i>piano</i> (піаніно)- <i>pi- anos</i> , <i>photo</i> (фотографія)- <i>pho- tos</i> (фотографії), <i>video</i> (відео) – <i>videos</i> , <i>kilo-kilos</i> (кілограм- кілограми).		<i>Roof</i> (дах)– <i>roofs</i> (даху).

Як можна побачити з таблиці, гусінь спромоглась багато чого наплутати у множині іменників (слів, які позначають дію), але, розібравшись у всьому, плутанини не має виникнути, врешті решт все одно всі слова закінчуватимуться на **-S** або **-ES...**

На цьому казку можна було б і завершити з полегшенням, але ми зовсім забули про **слова-хитруни!** Поки ви гадаєте, хто це такі, я одразу ж вам поясню. Справа у тому, що у районі іменників стояв гарний багатоповерховий будинок, в якому жили декілька дуже сучасних слів. Їм ніколи ніщо не подобалось. Всі йшли гуляти, а вони – працювати. Всі йшли працювати, а вони – гуляти,

всі їли кашу, а вони – макарони, всі їли макарони, а вони – кашу. Ну що з ними поробиш! Завжди все робили інакше. Так трапилось і того разу, коли вирішено було додавати у множині іменників закінчення **-S**. Слова-хитруни, почувши таку новину, покрутили носиками і вирішили, що будуть утворювати множину так, як їм заманеться, тобто змінюватимуть, або не змінюватимуть ціле слово. І, оскільки решта слів вже звикли до впертого характеру хитрунів, вони погодились на це. Отже, тепер ми маємо слова-хитруни, які утворюють множину так, як їм забажається, а нам залишається тільки вивчити їх форму однини і множини. Познайомимось з ними!

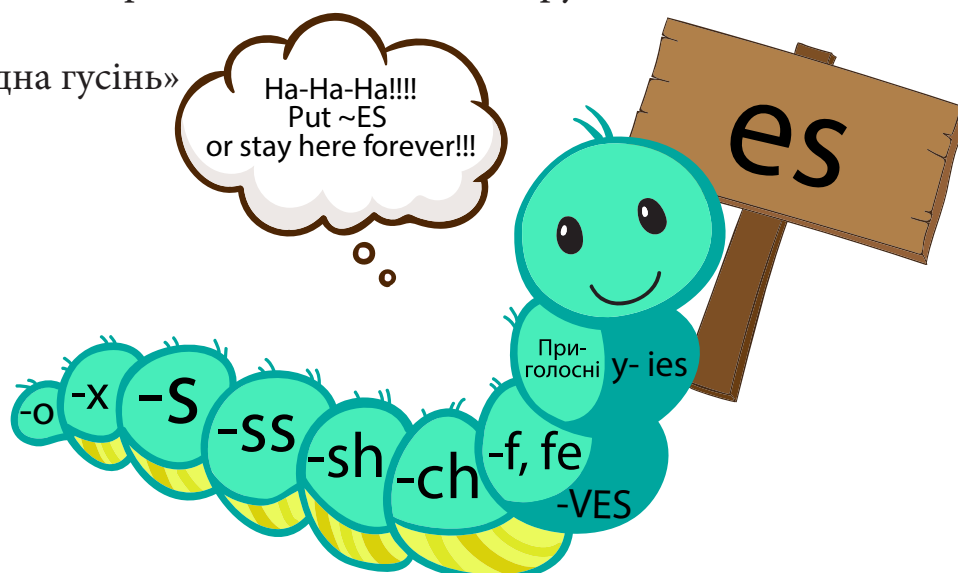
Слова-хитруни

Таблиця №4

Tooth – зуб	Teeth – зуби
Foot – ступня	Feet – ступні
Goose – гусь	Geese – гуси
Man – чоловік	Men – чоловіки
Woman – жінка	Women – жінки
Child – дитина	Children – діти
Person – людина	People – люди
Sheep – вівця	Sheep – вівці
Fish – риба	Fish – риби
Deer – олень	Deer – олені
Mouse – миша	Mice – миші
Ox – бик	Oxen – бики

Тож тепер, якщо нам треба сказати миші, кажемо - *mice*, а, якщо треба замовити у ресторані не одну, а декілька риб, все одно скажемо *fish*, тільки зазначимо, скільки нам їх треба. От які вони, ці хитруни...

Малюнок 4. «Голодна гусінь»

6. Possessives

Казка про чарівний гриб

Малюнок №5. Чарівний гриб

**My
Your
His
Her
Our
Their
its**

**Mine
Yours
His
Hers
Ours
Theirs
-**

Продовжимо нашу подорож чарівним лісом. Отже, колись давно один великий чарівник посадив на галявині лісу маленький гриб. Пройшло зовсім небагато часу, а гриб виріс великим і, до того ж, виявилось, що він наділений чарівними силами: хто стане з одного боку гриба, виглядатиме одним чином, хто ж стане з іншого боку – значитиме те саме, але виглядатиме по-іншому. Багато слів хотіли поселитись біля чарівного гриба, та перші за всіх прийшли сюди жити слова, які позначали, що щось комусь належність, тобто слова «мій, твій, його, її, ваш, наш, їх». Подивились вони навколо і стали жити по обидва боки гриба. Але, оскільки гриб був чарівний, то слова значили одне і те саме, але отримали дві форми: одну, якщо слово опинялось перед грибом, а іншу, якщо – поза ним.

Сподіваюсь, випам'ятаєте, що всі наші мешканці-слова живуть у граматичному лісі. Тож, все у лісі пов'язане з правилами і граматиною. Наприклад, чарівний гриб у нашій казці означає будь-яке слово на позначення предмета або істоти. І, якщо слова «**мій, твій, його, її, ваш, наш, їх**» стоять перед словом, до якого відносяться, вони мають форми «**my, your, his, her, our, their**»:

my brother, your pen, his ball, her glass of juice.

Якщо ж ці слова опиняються після слова, до якого відносяться, вони

змінюють свій зовнішній вигляд на «**mine, yours, his, hers, ours, theirs**»:

the brother is mine, the pen is yours, the ball is his, the glass of juice is hers.

От і виходить, що значення слів залишається незмінним, а форма змінюється в залежності від позиції слова у реченні: перед словом, до якого відноситься, або після нього.

Наприклад:

*My new dress is really nice! Hey! Don` t touch it! This new dress is **mine!***

Моя нова сукня справді гарна! Гей! Не чіпай її! Ця нова сукня – моя!

Our** toys are funny. – These funny toys are **ours.

Наші іграшки кумедні. – Ці кумедні іграшки – наші.

Звичайно, в українській мові слова «**мій, твій, його, її, наш, ваш, їх**» не змінюють форму в залежності від свого місця у реченні, тому нам трохи важко це зрозуміти. Але англійські слова звикли до зміни форм навколо чарівного гриба, тож і ми звикнемо. А у мене є для вас невеличка порада-секрет: якщо ви робите вправу, де треба вставити потрібну форму слів «**мій, твій, його, її, наш, ваш, їх**», подивіться уважно – якщо це має бути останнє слово у реченні, після якого стоїть крапка, то, не вагаючись, можна ставити «позагрибну» форму слова, тобто **mine, yours, his, hers, ours, theirs**. У будь-якому випадку воно буде після слова, до якого відноситься. А взагалі можна користуватись такими правилами:

1. Дивимось, яке слово-іменник (на позначення предмета чи істоти) тут описується. Знайшли? Тоді
2. дивимось, де треба поставити слово, яке означає, чий цей іменник є: до нього чи після. Подивились? Тоді
3. ставимо «догрибну» форму *my, your, his, her, our, their, its*, якщо потрібне слово має стояти до іменника, або «позагрибну» форму слова, якщо воно має стояти після іменника, який зображує.

Наприклад:

*I have got a dog. I like to play with ... dog. – I like to play with **my** dog.*

*Я маю собаку. Я люблю грати з моєю собакою (ставлю **my**, оскільки це слово стоїть перед словом, до якого відноситься – «собакою»).*

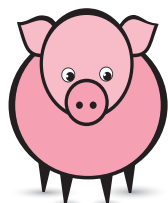
*That chair is ... . She usually sits there. – This chair is **hers.***

*Той стілець – її. Вона зазвичай сидить там (ставлю **hers**, тому що це слово стоїть після слова, до якого відноситься – «стілець»).*

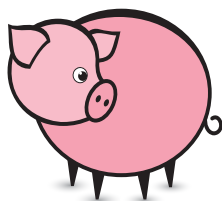

7. Казка про гарний настрій та про набридливих поросятко (This is, that is, these are, those are)

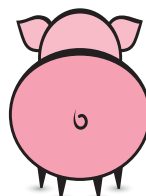
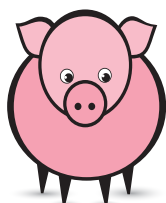
Малюнок №6. «Поросятки на фермі».

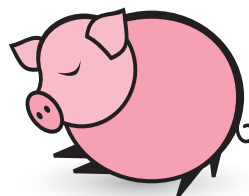
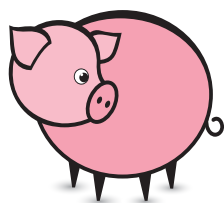
This is

That is

These are

Those are

Доброго дня! Сьогодні ми поговоримо про те, як навчитись правильно вказувати на щось англійською мовою. Для цього ми знов завітаємо до чарівного лісу, власно кажучи, до невеличкою ферми на околиці лісу, де живуть милі, але трохи набридливі поросятка. Якось я завітала до них у гості. Був гарний весняний сонячний день, промінці сонечка виблискували на зелені трави, а веселі тварини на фермі насолоджувались «нічогонеробленням» (це така справа, коли ти нічого не робиш). Звичайно, у такий день мій настрій теж був дуже гарним, тож я вдягла червону сукню з малюнками серця на ній.

На малюнку зверху художник зобразив мене саме у вигляді такого серця. А я думаю, що серце, таке палке і червоне, є у кожного з нас, тому у кожному рядку малюнку ми можемо розуміти під серцем будь-кого з вас, тобто будь-яку людину. Домовились так робити? Добре.

Так от. Прийшла я на ферму на околиці лісу і побачила там дуже милих звіряток. Всі вони були гарні і чемні, але найбільше тоді мені сподобались поросятка. Рожеві і трохи кумедні, вони ні на крок не відходили від мене. Навіть здались трохи набридливими. Всі вони почали лізти до мене, і я не знала, що робити. Тоді підійшов фермер і показав на спеціальні таблички для поросятка. Він сказав, що вигадав ці таблички для поросят, щоб якось ї впорядковувати. Написи на таблицях були не важкі, і я спробували покомандувати тваринками. Тож, показавши пальцем біля себе на одного з поросят, я сказала: «*This is a pig.*», і одна чарівна хрюша підійшла до мене. Тоді я показала пальцем подалі від себе і сказала: «*That is a pig.*», і ще одна не менш чарівна хрюша встала трохи далі від мене. Мені сподобалось керувати тваринками і я сказала: «*These are pigs.*», тоді два гарних поросятка підійшли до мене. Та нарешті, не встигнула я прочитати останню табличку, на якій було написано: «*Those are pigs*», як два поросятка встали далі від мене. «Як гарно вигадав фермер! - подумала я. - Тепер поросятка не чіпляються до мене!» Я подякувала фермеру за теплий прийом, і ми пішли пити смачний трав'яний чай. За чаюванням фермер розповів мені, що його чарівні таблички припали до душі мешканцям всього лісу і тепер, коли хтось хоче вказати на щось одне чи багато, що знаходиться біля або далі від нього, використовує фрази з фермерських табличок. Тож тепер це є правилом, яке звучить наступним чином:

Якщо вказуємо на один предмет, який знаходиться неподалік, кажемо:

This is

Якщо вказуємо на декілька предметів, які знаходяться неподалік,

кажемо: *These are*

Якщо вказуємо на один предмет, який знаходиться трохи далі, кажемо:

That is

Якщо вказуємо на декілька предметів, які знаходяться трохи далі,

кажемо: *Those are*

PART 2

Не така вже казкова, проте корисна частина.
Not so fairy but useful part.

1. There is / There are Some / Any

Таблиця №5

	Щось одне	Чогось багато
Є	There is \ there's an apple	There are \ there're some apples
Немає	There is not \ there isn't an apple	There are not \ there aren't any apples
Чи є?	Is there an apple?	Are there any apples?

A/an – some/any

Таблиця №6

	Countable Рахівне	Uncountable Нерахівне
Стверджувальне речення (+)	There is a banana. Є банан (один) There are some bananas. Є декілька бананів.	There is some milk. Є трошки молока.
Заперечення (-)	There isn't a banana. Немає банана (одного). There aren't any bananas. Немає ніяких бананів.	There isn't any milk. Немає молока (ніякого молока, взагалі молока)
Питальне речення (?)	Is there a banana? Чи є банан (один?) Are there any bananas? Чи є банани (якісь банани, банани взагалі)?	Is there any milk? Чи є молоко (якесь молоко, молоко взагалі)

2. Багатоповерховий будинок, який дуже любить математику =)

Таблиця №7

<p>1. Countable – рахівні: A banana – one banana – two bananas</p>	<p>1. Uncountable – нерахівні – не можна порахувати самі по собі, без допомоги інших слів:</p> <p><i>Water – some water</i> <i>Meat – some meat</i></p>	
<p>2. Якщо в однині – a\ an: <i>A cake, an apple</i></p>	<p>2. ЗАВЖДИ В ОДНИНІ – допомагає слово some (трошки, якась кількість):</p> <p><i>Some water, some sugar, some soup</i></p>	
<p>Якщо у множині: <i>cakes, apples.</i></p> <p>Також можна вставити слово some, воно буде позначати, що чогось є декілька, деякі: <i>some apples</i></p>	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">Якщо у стверджувальному реченні (так, щось є)</p> <p style="text-align: center;"><i>There is some lemonade in the fridge.</i></p> <p style="text-align: center;">!!! А також у питальному реченні, якщо хтось щось пропонує або просить:</p> <p style="text-align: center;"><i>Would you like some milk?</i> <i>Can I have some tea, please?</i></p>	<p style="text-align: center;">-, ?</p> <p style="text-align: center;">Якщо у заперечувальному або питальному реченні (ні, немає; чи є?)</p> <p style="text-align: center;"><i>There isn't any lemonade in the fridge.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Is there any lemonade in the fridge?</i></p>

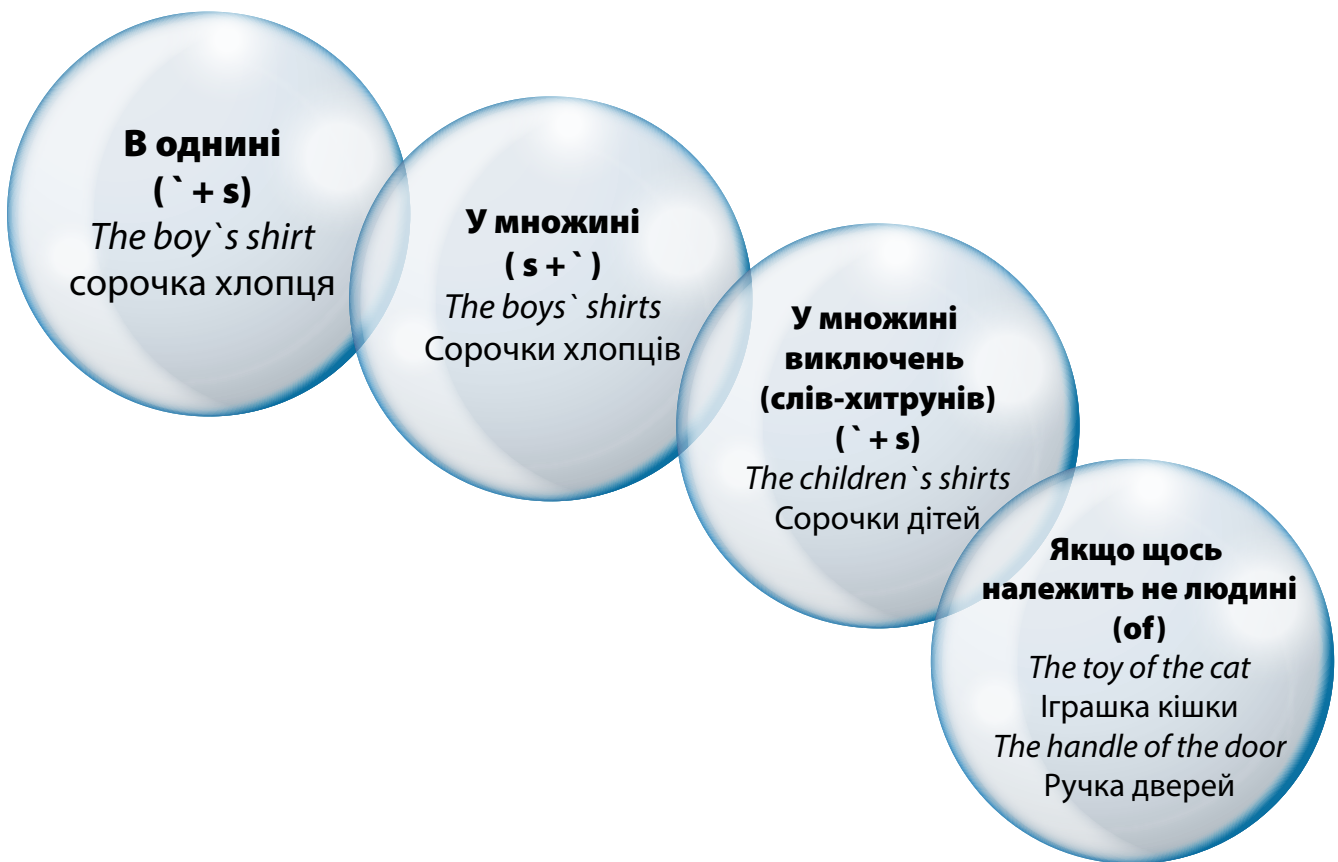
	<p>Якщо я все-таки хочу порахувати, скільки в мене є чогось нерахівного, покладу це у ємкість:</p> <p><i>A bottle of lemonade – пляшка лемонаду – two bottles of lemonade</i> <i>A glass of milk- стакан молока – three glasses of milk</i> <i>A cup of tea – чашка чаю</i> <i>A loaf of bread – буханка хлібу</i> <i>A slice of bread – тонкий шматок хлібу</i> <i>A box of cereal – коробка пластівців</i> <i>A jar of honey – скляна банка меду</i> <i>A can of cola – металева банка коли</i> <i>A piece of cake – шматок товстий пирогу</i> <i>A bowl of soup – глибока тарілка супу</i> <i>A carton of juice – картонна непроливна упаковка соку</i> <i>A kilo of butter –кілограм масла</i></p>
<p>3. Якщо чогось (і рахівного, і нерахівного) є багато, допоможе a lot of:</p> <p><i>A lot of cherries, a lot of pineapples</i></p>	
<p>Якщо багато рахівного нема, допоможе many:</p> <p><i>There aren `t many cherries, many pineapples</i></p>	<p>Якщо нема багато нерахівного, допоможе much:</p> <p><i>There aren `t much cheese, much milk</i></p>
<p>4. Якщо цього є мало, допоможе few:</p> <p><i>Few apples, few carrots – мало яблук, мало моркви</i></p>	<p>4. Якщо цього є мало, допоможе little:</p> <p><i>Little water, little cola – мало води, мало коли</i></p>
<p>5. Якщо цього є мало, але «не критично», допоможе a few:</p> <p><i>A few apples, a few carrots – декілька яблук, декілька морквин (ще поки вистачить, купувати не треба)</i></p>	<p>5. Якщо цього є небагато, але «не критично», допоможе a little:</p> <p><i>A little water, a little cola – небагато води, небагато коли (ще поки вистачить, купувати не треба)</i></p>
<p>6. Якщо треба спитати скільки, допоможе how many?</p> <p><i>How many tomatoes are there in the garden? – Скільки томатів є у саду?</i></p>	<p>6. Якщо треба спитати скільки, допоможе how much?</p> <p><i>How much sugar is there in this cake? – Скільки цукру у цьому тортику?</i></p>

3. Possessive

Труднощі апострофа та літери S

Веселі пригоди бульбашки s та апострофа (`), які кажуть, що щось комусь належить. Все просто: в залежності від того, кому належить (комусь в однині, множині, слову, яке є виключенням, або взагалі слову, яке позначає не людину), сказати «щось чийсь» треба так, як написано у бульбашках:

Малюнок №7. «Бульбашки».

Наприклад:

My sister`s shoes - туфлі моєї сестри (одна сестра)
My sisters` shoes - туфлі моїх сестер (більше, ніж одна сестра)
Women`s shoes - туфлі жінок (слово - хитрун *woman-women*)
The shoes of my doll - Туфлі моєї ляльки

4. English tenses.

Поняття про часи англійської мови.

Як Вам відомо, десь недалеко звідси, там, де закінчується пані “Зубрилка” і починається пані “Розумілка” існує граматичний ліс. У ньому багато дерев, кущів, є озера. Проте найважливішим є те, що у ньому живуть цілі граматичні родини. Там побудовані будинки для місцевих граматичних мешканців. Існують цілі мікрорайони, небачені простому зору, що, проте, не змінює їх сутності. Отак, у такому лісі є декілька триповерхових будинки. Точніше, чотири. Кожен з них представляє якусь групу часів: Simple, Continuous, Perfect, Perfect Continuous. У кожному - три поверхи: Past, Present, Future. Кожна родина граматичних часів має свої життєві принципи. Так, часи групи Simple дуже люблять, коли все йде за розкладом, впорядковано. Ця родина поважає стабільність, повторюваність, слідує, щоб у теперішньому часі дія повторювалась, у минулому - точно закінчилась, лише майбутньому залишає нотку непередбачуваності, кажучи про те, що вирішив зробити саме зараз. Минуле (past), теперішнє (present) та майбутнє (future) кожної групи - ніби три покоління одної великої родини (бабусі-дідусі, діти, онуки). Звичайно, кожне покоління зі своїми забаганками. Чотири родини - групи часів не сперечаються між собою, живуть спокійно. Деякі з них - більш популярні у світі, деякі - менш, проте існують всі, зберігаючи свої традиції. Отож, якщо вам до того, що відбувається зараз, не йдіть до родини Simple, хіба що ви ходите в аптеку за картоплею ;) Йдіть тоді до родини Continuous, на поверх Present.

Родина Continuous сповіщає, що щось відбувалось у певний момент у минулому, відбувається зараз і, або вже заплановано на майбутнє, або ж відбуватиметься у певний час у майбутньому. Це принципова сімейка, їм не так важливий результат, як процес виконання чогось. Ну, кожному своє;)

Родина Perfect відрізняється нестандартним підходом до життя. Всі три поверхи показують, що щось відбулось трохи раніше чогось іншого. Ну ось, прийшли ви вчора вночі до холодильника, а торт до цього вже з'їв ваш молодший брат (то, що з'їв - то і Past Perfect). Вийшли ви сьогодні прогулятися в магазин, а тут добра бабуся і питає вас - “А що ж ти, голубчику, вже зробив домашнє завдання?” І посміхається при цьому так, око так напружує, добра жінка, що тут скажеш... Їй не важливо, що от зараз ти гуляєш (то до Continuous), то до Perfect - зробив? не зробив? Результат їй давай! Або от у майбутньому: сидиш собі на уроці, дивишся собі спокійно у вікно і думаєш: “Кажі, вчителько, кажі, а я от до наступного місяця вже все здам і поїду на море!” (то буде Future Perfect). І тоді також важливо, що зроблю це ДО ЧОГОСЬ! Результат і точно

вказати, до коли було або до коли буде - отакий от Perfect.

А от ще родина Perfect Continuous. Це для тих, кому нема чого робити або треба здавати якісь іспити. Так от, родина ця - як англійська королева. Одна така, але ж є! Родина ця поважає труд. Існує для того, щоб сказати, як довго ви щось робили, а, може, ще й досі робите. Просто от хоче показати, які ви - молодці. Ну от як мама, яка готує весь вечір смачну вечерю. Приходить тато, а мама каже: "Я весь вечір от цю вечерю готую..." (он яка вона крута!- у сенсі мама) Ну ця родина не дуже популярна. Та проте існує.

Ось так різні родини граматичних часів живуть в граматичному лісі. Кожна має три покоління, які живуть на трьох поверхах. Кожна родина має свої принципи та спеціальні допоміжні слова і форми, які, наче одяг, формують кожен з часів. Так, групі Simple допомагає слова do, does, на честь яких названі два моря, що їх можна побачити біля лісу (далі буде); група Continuous одягається у слово Be (його різновиди am, is, are, was, were, will be), любить квіти, а особливо квітку ~ing (читай далі); родина Perfect поважає форми слова have, а найрідкіша родина Perfect Continuous користується словами have been, і також любить квіти ~ing.

Читаючи щоденник далі, ми познайомимось з усіма родинами детальніше. А поки що вони просто хотіли сказати вам HELLO :)

Далі всі часи будуть представлені детальніше, а поки що їх збірна таблиця!

Таблиця №8

	Simple	Continuous	Perfect	Perfect continuous
Auxiliary verb Допоміжне дієслово	do	be	have	have been
Meaning (значення)	Проста дія, факт, без уточнень.	Тривала дія у минулому, теперішньому або майбутньому	Дія, яка завжди завершується до чогось іншого.	Дія, яка почалась, триває і буде тривати, або тільки що закінчилась.

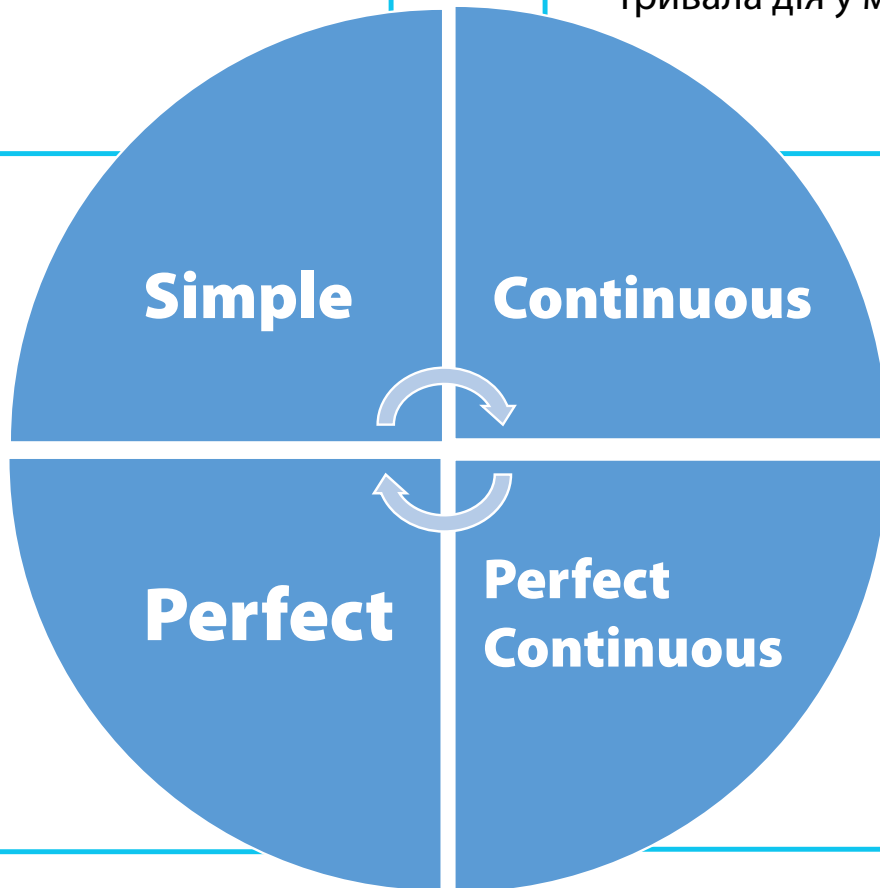

	Simple	Continuous	Perfect	Perfect continuous
Past (минулий)	Зробив, період часу, коли робив, вказаний, або зрозумілий з контексту. Цікавий самий факт дії. <i>Мама купила морозиво вчора.</i>	Робив щось у точно вказаний час у минулому, з ... по ..., коли хтось щось інше зробив, тривала дія. <i>Мама їла морозиво 5 хвилин вчора.</i>	Зробив раніше чогось у минулому (до певної іншої дії у минулому, або до певного часу у минулому). Найстаріша дія, тому що все виконує раніше за всі минулі часи. <i>Мама з'їла морозиво до того, як її побачили.</i>	Робив певний час до того, як відбулось щось інше. На той момент, коли прийшов певний момент або інша дія, перестав робити, або продовжував. <i>Мама їла морозиво 5 хвилин, коли прийшла її подруга і теж почала їсти своє морозиво.</i>
Form	+I played I bought -I didn't play I didn't buy ? Did you play? Did you buy?	+ I was playing You were playing -I wasn't playing You weren't play- ing ? Were you play- ing? Was he playing?	+ I had played -I hadn't played ? Had you played?	+ I had been playing -I hadn't been playing ? Had you been playing?
Present (теперішній)	Робить щось регулярно, періодично, зазвичай. <i>Мама кожного дня купує морозиво.</i>	Робить щось саме зараз. <i>Мама купує морозиво зараз.</i>	Зробив вже, є результат. Період часу, коли робив: або не вказаний, або вказаний, але не завершений (today, this week) <i>Мама сьогодні вже купила морозиво.</i>	Почав робити і тільки закінчив або продовжує робити зараз <i>Мама їсть морозиво вже 5 хвилин.</i>

	Simple	Continuous	Perfect	Perfect continuous
Form	<p>+ I play He plays</p> <p>-I don`t play He doesn`t play</p> <p>? Do you play? Does he play?</p>	<p>+ I am playing He is playing They are paying</p> <p>-I`m not playing He isn`t playing They aren`t playing</p> <p>? Is he playing? Are you playing?</p>	<p>+I have played He has played</p> <p>-I haven`t played He hasn`t played</p> <p>?Have you payed Has he played?</p>	<p>+I have been playing He has been playing</p> <p>-I haven`t been playing He hasn`t been playing</p> <p>?Have you been playing? Has he been playing?</p>
Future (майбутній)	<p>Вирішив щось зробити зараз, незапланована дія у майбутньому</p> <p>«О! Морозиво! Куплю його!»- сказала мама.</p>	<p>Буде робити щось протягом певного часу у майбутньому, тривала дія</p> <p>Завтра о 5 мама буде їсти морозиво з подругами.</p>	<p>Зробить щось до певного часу у майбутньому</p> <p>Завтра до 7 мама вже з`їсть все морозиво.</p>	<p>На певний момент у майбутньому або до початку іншої дії у майбутньому буде щось робити тривалий час</p> <p>Мама буде їсти морозиво вже 5 хвилин, коли прийде її подруга.</p>
Form	<p>+He will play He`ll play</p> <p>-He will not play He won`t play</p> <p>? Will he play?</p>	<p>+ He will be playing.</p> <p>-He won`t be playing.</p> <p>?Will he be playing?</p>	<p>+He will have played.</p> <p>-He won`t have played.</p> <p>? Will he have played?</p>	<p>+He will have been playing.</p> <p>-He won`t have been playing.</p> <p>?Will he have been playing?</p>

Проста дія, факт, разова дія у минулому, теперішньому або майбутньому.

Тривала дія у минулому, яка відбувається зараз або тимчасово у теперішньому, тривала дія у майбутньому.

Подія відбулась до чогось у минулому, відбудеться до чогось у майбутньому, або вже відбулась у теперішньому і має безпосередній результат.

Подія відбувалась певний час до чогось іншого у минулому, відбувається певний час до теперішнього моменту або відбуватиметься певний час до чогось іншого у майбутньому. І або тільки завершилась (завершується, завершиться у майбутньому), або продовжувалась (продовжується, буде продовжуватись).

5. Present Simple.

More DO, more DOES

Недалеко від граматичного лісу розташовані два моря, розділені озером. Називаються вони MORE DO та MORE DOES. Різні човни плавають у цих морях. На човнах перепливають слова, які позначають різні дії, що повторюються. Тому що ці два моря допомагають нам розповідати про різні регулярні події, тобто такі, що відбуваються зазвичай, часто.

У морі DO живуть особливі риби: I, YOU, WE, THEY. У морі DOES плавають риби HE, SHE, IT. Від того, хто робить дію (я, він, вони, вона, ми, абощо) залежить, до якого моря ми маємо звернутись. Як правильно це зробити, показано на човниках, що плавають там (дивись на малюнок).

Отже, як бачимо, щоб спитати або відповісти щось зі словами I, YOU, WE, THEY, нам потрібно звернутись до моря DO і сказати, наприклад :

Таблиця №9

? Do you (I, we, they) like?	+ Yes, I do. I like.
	- No, I don`t. I don`t like.

(*Don`t = do + not*)

А от у морі DOES є своя певна особливість. Там мешкає дуже вередлива зміюка ~S. Вона мало того, що приліплюється до назви самого моря (DO +eS), але й вимагає до себе поважного ставлення і тому ми маємо її ставити кожного разу, коли кажемо, що HE, SHE, IT щось роблять. Причому змія ця не любить інших змій, вона одна така унікальна. Тому ми можемо поставити тільки її у реченні, лише один раз (або у твердженні, що хтось щось робить **He likeS, she playS**, або у запереченні чи питанні у слові DOES). Це можна детальніше розглянути на малюнку, на човниках написано, як правильно казати, що він, вона, воно щось робить. Розглянемо це ще у вигляді таблички:

Таблиця №10

? Does he like?	+ Yes, he doeS. He likeS.
	- No, he doeSn`t, He doeSn`t like.

(doesn` t = does+ not)

Зауважимо, що, додаючи змію ~S, ми маємо дотримуватись майже тих самих правил (ГУСІНЬ!), як і при утворенні множини, тобто, якщо слово на позначення дії закінчується на ~o, ~x, ~s, ~ss, ~sh, ~ch - маємо додати не просто ~S, а ~ES. Якщо слово закінчується на ~у, якій передує приголосна, маємо ~у поміняти на ~і і додати ~ES:

I go - He goES

I match - He matchES

I brush - He brushES

I tidy - He tidIES

I fly - He flIES

У варіанті голосна + у, нічого не змінюється і додаємо лише ~S:

I play - He playS.

Дуже часто море **Do** та море **Does** приходять на допомогу у розповідях про події, які відбуваються часто, зазвичай, періодично. Тому у них є навіть помічники - слова, які використовуються для позначення того, як часто хтось щось робить. Це такі слова:

always (100%) завжди

usually (75%) зазвичай

often (60%) часто

sometimes (40-50%) іноді

seldom, rarely (20-30%) рідко

never (0%) ніколи

Ці слова у реченні вживаються зазвичай на другому місці, одразу після підмета:

I often visit my grandmother.

She usually watches TV in the evening.

Але, якщо у реченні з'являються або слова **am, is, are** хтось якимось є), або **don` t doesn` t** (заперечення), або **do, does** (у питанні), вони розпикують інші члени речення і виганяють слова **always, usually, often, sometimes, seldom, rarely, never** на третє місце, наприклад:

I don` t often visit my grandmother.

Sally doesn` t usually eat an apple pie.

Do they sometimes go to the cinema?

He isn't usually polite.

He is often naughty.

Отже, море **DO/DOES** (Present Simple) допомагає розповісти про події, які відбуваються регулярно, повторюються.

Малюнок 8. «Море DO – море DOES»

Море "DO"

+

Do they (I, you, we) like it?

Yes, they (I, you, we) **do**.

They (I, you, we) like it.

-

Do they (I, you, we) like it?

Yes, they (I, you, we) **don't**.
(**do not**).

They (I, you, we) **don't**
(**do not**) like it.

Море "DOES"

+

Does he (she, it) like it?

Yes, he (she, it) **does**.

He (she, it) **likes** it.

-

Does he (she, it) like it?

Not, he (she, it) **doesn't**.

He (she, it) **doesn't** (**does not**) like it.

6. Квіточка ~ing (Present Continuous)

У граматичному лісі є багато будинків. Раніше ми показували будинки **AM, IS, ARE**, які позначають, що хтось якимось є або буде. Але інколи мешканцям тих будинків стає нудно й вони йдуть на прогулянку. Недалеко знаходиться галявина, де ростуть дуже гарні квіти. Ці квіти називаються **~ing**. І, коли їх збираєш, а ще й додаєш до слова на позначення дії, виходить, **що хтось щось робить саме зараз**.

Наприклад:

I + am + read +ing. = I am reading (я читаю саме зараз).

Так, ми беремо того, хто робить дію (**I, you, we, they, he, she, it**), додаємо потрібного мешканця будинку (**am, is, are**), додаємо потрібне дієслово (слово на позначення дії), до якого "приліплюємо" квіточку **~ing**:

He is washing – Він миється (зараз).

We are playing – Ми граємо (зараз).

Важливо!

- Якщо слово закінчується на **~e**, ми маємо цю "e" забрати та додати **ing**:

make - making, take - taking.

- Якщо слово закінчується на комбінацію літер "**приголосна-голосна-приголосна**", маємо подвоїти останню приголосну:

put - putting, get - getting, clap - clapping.

- Якщо слово закінчується на **~ie** - міняємо ці літери на **~y+ ing**:

tie - tying, lie - lying, die - dying.

Наприклад:

I am sitting and painting a nice picture. This is a picture of Mary. Mary is beautiful. She is jumping and shouting. But that is great. The teacher is running around the classroom but Mary is jumping and jumping. We are laughing and we aren't learning. This is the life...

Я сиджу і малюю гарний малюнок. Це – малюнок Мері. Мері – гарна. Вона стрибає і кричить. Але це чудово. Вчитель бігає по класу, але Мері стрибає і стрибає. Ми сміємося і не вчимося. Отаке життя...

*We are at home. My sister is watching cartoons. I am writing a poem.
Ми вдома. Моя сестра дивиться мультики. Я пишу вірш.*

7. Порівняння Present Simple- Present Continuous

Таблиця №11

Що я вивчаю?	Present Simple (Простий теперішній час)		Present Continuous (Простий тривалий час)		
Як це формується?	+	+	+	+	+
	I, you, we, they play	He, she, it plays	I am playing	You, we, they are playing	He, she, it is playing
	-	-	-	-	-
	I, you, we, they don`t play	He, she, it doesn`t play	I am not (I`m not) playing	You, we, they are not (aren`t) playing	He, she, it is not (isn`t) playing
	?	?	?	?	?
	Do I, you, we, they play?	Does he, she, it play?	Am I play- ing?	Are you, we, they playing?	Is he, she it playing?
Що це означає?	Хтось щось робить часто, постійно, регулярно. Дія повторюється, або є правдою на все життя.		Хтось щось робить у певний період часу, знаходиться у процесі виконання дії, робить зараз.		
Наприклад?	<p><i>I go to school from Monday till Friday.</i> Я ходжу до школи с понеділка по п`ятницю.</p> <p><i>I wash my face every morning.</i> Я вмиваю своє обличчя кожного ранку.</p> <p><i>Teachers teach and pupils learn.</i> Вчителі вчать, а учні вчаться.</p>		<p><i>I am not going to school now.</i> Я зараз не іду до школи.</p> <p><i>I am washing my face now. The water is cold and clean.</i> Я мию своє обличчя зараз. Вода холодна і чиста.</p> <p><i>I am learning this poem now.</i> Я вчу цей вірш зараз.</p>		

Що я вивчаю?	Present Simple (Простий теперішній час)	Present Continuous (Простий тривалий час)
У яких випадках або ситуаціях мені може буде складно?	<p><i>1. Tony is a cook. He works in a restaurant. But now he is at home. He is asleep.</i></p> <p>(Тоні – кухар. Він працює у ресторані. Але зараз він вдома. Він спить.)</p> <p><i>So, Tony cooks (Tony usually cooks).</i></p> <p>(Отож, Тоні готує їжу (звичайно))</p> <p><i>But! Tony isn't cooking now. He is sleeping now.</i></p> <p>(Але! Тоні не готує їжу зараз. Він спить зараз)</p>	<p><i>1. Tony is a cook. He works in a restaurant. It is his working day now and Tony is in the restaurant.</i></p> <p>(Тоні – кухар. Він працює у ресторані. Зараз його робочий день і Тоні у ресторані).</p> <p><i>So, Tony is cooking now.</i></p> <p>(Отож, Тоні готує зараз).</p> <p><i>And he usually cooks to.</i></p> <p>(І він зазвичай теж готує).</p>
	<p>2. USUALLY (звичайно, постійно)</p> <p><i>Mary usually waters flowers at 5 o'clock in the evening.</i></p> <p>Мері звичайно поливає квіти о 5 годині вечора.</p>	<p>2. TODAY (сьогодні, відрізняється від постійного, тимчасово)</p> <p><i>It is five o'clock now. But Mary isn't watering flowers. She is meeting her friend.</i></p> <p>Зараз 5 година. Але Мері не поливає квіти. Вона зустрічається з подругою</p>
Які слова допоможуть мені впізнати потрібний час (червоні сигнали)?	<p>Always (завжди), usually (звичайно), often (часто), sometimes (іноді), seldom (рідко), rarely (рідко), never (ніколи), every (кожен)...</p>	<p>Now (зараз), at this moment (у цей момент), from ... till (з ... до)</p>

Що я вивчаю?	Present Simple (Простий теперішній час)	Present Continuous (Простий тривалий час)
Що ще може мені знадобитись?	<p>Слова на позначення стану предмету (remember, see, hear, love, have у значенні «мати щось» та інші), не вживаються у present continuous, тому вживаються у Present Simple:</p> <p>Love (любити), like (подобатись), hate (ненавидіти), need (потребувати), prefer (віддавати перевагу), realize (розуміти), understand (розуміти), know (знати), remember (пам'ятати):</p> <p><i>I know her very well.</i> <i>He likes green apples, that's why he is eating them now.</i></p> <p>Проте є дуже хитрі слова, які можуть в залежності від відтінків свого значення вживатись або не вживатись у Pr.Continuous.</p>	
	<p><i>I have a dog.</i> Я маю собаку.</p> <p><i>The flower smells well.</i> Квітка гарно пахне (це стан квітки).</p> <p><i>The soup tastes well. (= it's tasty)</i> Суп смакує добре (стан супу).</p> <p><i>The baby weighs 7 kilos.</i> Малюк важить 7 кг (його стан).</p> <p><i>He is usually very polite.</i> Він зазвичай уже ввічливий.</p> <p><i>I love eating meat.</i> Я люблю їсти м'ясо.</p> <p><i>She sees her clearly.</i> Вона її добре бачить (фізичний стан)</p>	<p><i>I'm having a bath.</i> Я приймаю ванну.</p> <p><i>He's having lunch now.</i> Він обідає зараз (have виступає складовою частиною виразу, не означає «мати щось»)</p> <p><i>The girl is smelling the flower.</i> Дівчина нюхає квітку (дія).</p> <p><i>The cook is tasting the soup.</i> Кухар смакує суп.</p> <p><i>The doctor is weighing the baby.</i> Лікар зважує малюка.</p> <p><i>But today he is being really naughty.</i> Але сьогодні він насправді неслухняний! (нетипова ситуація, підкреслюється емоційно).</p> <p><i>She is seeing her doctor tonight.</i> Вона зустрічається з лікарем сьогодні (see у значенні зустрічатись).</p>

Якщо дієслова на
позначення стану -
здебільшого
Present Simple

Якщо дія відбувається
у момент мовлення або
приблизно протягом даного
часу, якщо подія - тимчасова
не постійна
Present Continuous
(am, is, are+ing)

Якщо подія
відбувається регулярно,
повторюється, є постійною,
є фактом
Present Simple
(I play / don` t play;
he plays/ he doesn` t play)

8. Піраміда AT, ON, IN (time)

In the morning
In the afternoon
In the evening
At night
At noon

at
5 o'clock

On weekend
At weekends
(both variants
are possible in
the context)

on Friday
on the 5th of September

in May
in spring
in 2017

Last week
This week
Next week

Опис піраміди

Часто виникає питання, яке прийменник краще використати зі словами-позначеннями часу (години, дні, місяці, тощо). Для спрощення такого механізму звернімося до малюнку піраміди. Порівняємо такі періоди часу: години, дні, місяці та роки. Звичайно, з названих проміжків часу найкоротшими є години. Тож поселимо їх у верхню, найменшу частину піраміди, для якості поселення додаймо прийменник **AT**. Дні тижня або дати (теж дні) за тривалістю є вже довшими-ми, ніж години, але меншими за місяці та роки. Тож поселимо їх у другу частину піраміди, додавши прийменник **ON**. І нарешті, найдовші періоди часу (місяці, роки) ми влаштуємо у найбільшу частину малюнку, додавши до них прийменник **IN**.

Крім того, є деякі вирази, які варто запам'ятати, тому що вони не дуже підпорядковуються загальним правилам. Ці вирази подані у зірочках біля піраміди. Так, для вираження певної частини дня вживаємо: *in the morning* (вранці), *in the afternoon* (після обіду), *in the evening* (ввечері), проте *at noon* (опівдні), *at night* (опівночі). Зі словами *weekend*, як з'ясувалось після прочитання багатьох джерел, можливі два варіанти в залежності від контексту: *on weekend* означає у ці конкретні вихідні, натомість *at weekend* має на увазі регулярні вихідні, які проходять приблизно однаково.

Ще одна зірочка внизу показує нам, що зі словами *LAST, THIS, NEXT* не потрібно використовувати ніяких прийменників. Це дуже важливо: *this month, next Tuesday, last year*.

Тож тепер можемо легко складати такі речення:

I am going to the party at 6 o'clock in the evening.

I have English lessons on Monday and Wednesday.

My Birthday is in April.

We are going to the sea next July.

9. Pronouns. Займенники

Таблиця №12

Хто?	З ким? Про кого? Кому? Кого? Для кого? Та інші питання	Чий?	Чий?
<i>I</i> я	<i>Me</i> мене, мені, мною	<i>My</i> мій, моя, моє, мої	<i>Mine</i> мій, моя, моє, мої
<i>You</i> ти, ви	<i>You</i> тебе, тобі, тобою, вас, вам, вами	<i>Your</i> твій, твоя, твоє, твої, ваш, ваша, ваше, ваші	<i>Yours</i> твій, твоя, твоє, твої, ваш, ваша, ваше, ваші
<i>He</i> він	<i>Him</i> його, йому, ним	<i>His</i> його	<i>His</i> його
<i>She</i> вона	<i>Her</i> її, їй, нею	<i>Her</i> її	<i>Hers</i> її
<i>We</i> ми	<i>Us</i> нас, нам, нами	<i>Our</i> наш, наша, наше, наші	<i>Ours</i> наш, наша, наше, наші
<i>They</i> вони	<i>Them</i> їх, їм, ними	<i>Their</i> їх	<i>Theirs</i> їх
<i>It</i> воно (не людина)	<i>It</i> його, йому, ним	<i>Its</i> його	-

Наприклад:

I am Kate. Look at me! This is my umbrella. Don't touch it! It's mine!

Я – Катя. Подивись на мене! Це – моя парасолька. Не чіпай її! Вона – моя!

She is Sue. Look at her! This is her book. I don't take it. The book is hers.

Вона – Сью. Подивись на неї! Це – її книга. Я не беру її. Книга – її.

We are in the park. Parents are giving tasty cookies to us. We are having our free time. It's only ours!

Ми – у парку. Батьки дають нам смачне печиво. Ми проводимо наш вільний час. Він – тільки наш!

Let's call them! They are great. Remember their cool bikes? They can ride very well.

Давай їм зателефонуємо! Пам'ятаєш їх круті велосипеди? Вони можуть дуже добре кататись.

My English PICTURES
Тут можна малювати англійські малюнки!
Або не англійські!
Або не малюнки, а комікси!

10. Past Simple

Таблиця №13

Хтось або щось десь, кимось, чимось або якимось був, була, було, були	Щось або хтось щось мав, мала, мали	Хтось щось міг, могла, могли зробити	Хтось щось робив, робила, робили	
			Правильні дієслова (слова на позначення дії)	Неправильні дієслова (слова на позначення дії)
<p><i>I, he, she, it was...</i></p> <p>Я, він, вона, воно був, була, було</p> <p><i>We, you, they were...</i></p> <p>Ми, ти, ви, вони були</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they had ...</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони мав, мала, мало, мали</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they could...</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони міг, могла, могли щось зробити</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they played</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони грав, грала, грали</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they went</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони пішов, пішла, пішли</p>
<p><i>I, he, she, it was not\wasn`t...</i></p> <p>Я, він, вона, воно не був, була, було</p> <p><i>We, you, they were not\ weren`t...</i></p> <p>Ми, ти, ви, вони не були</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they didn`t have ...</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони не мав, мала, мало, мали</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they couldn`t...</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони не міг, могла, могли щось зробити</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they didn`t play</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони не грав, грала, грали</p>	<p><i>I, he, she, it, we, you, they didn`t go</i></p> <p>Я, він, вона, воно, ми, ти, ви, вони не пішов, пішла, пішли +</p>
<p><i>Was I, he, she, it... ?</i></p> <p>Чи я, він, вона, воно був, була, було?</p> <p><i>Were we, you, they...?</i></p> <p>Чи ми, ти, ви, вони були?</p>	<p><i>Did I, he, she, it, we, you, they have ... ?</i></p> <p>Чи ... мав, мала, мали?</p>	<p><i>Could I, he, she, it, we, you, they...?</i></p> <p>Чи ... могли щось зробити?</p>	<p><i>Did I, he, she, it, we, you, they play?</i></p> <p>Чи ... грали?</p>	<p><i>Did I, he, she, it, we, you, they go?</i></p> <p>Чи ... пішли?</p>

11. PRESENT PERFECT

1. **Have / Has + verb 3** (дієслово у третій формі : **+ed** або третій стовпчик)

*I have read the book.
She has bought the dress.*

2. **Правило 3 пальців** (не шукайте його ніде, ми вигадали його самі!).
Загинаємо по черзі три пальці і промовляємо правила:

- **ПОДІЯ ВІДБУЛАСЬ**

She has written the report.

- **ПЕРІОД ЧАСУ НЕ ВКАЗАНИЙ**

We have been to turkey.

- **ПЕРІОД ЧАСУ ВКАЗАНИЙ, АЛЕ НЕ ЗАВЕРШЕНИЙ**

We have watched the film today.

3. **«Червоні сигнали – помічники»** (якщо їх бачимо, ставимо **present perfect**) (такої назви теж не знайдете, це не термін! Ми вигадали «червоні сигнали» самі!)

ALREADY – вже, після **have**, у розповідних реченнях

He has already eaten ice cream.

YET – вже, ще ні, в кінці речення,
у заперечувальних та питальних реченнях

*He hasn't eaten ice cream yet.
Has he eaten ice cream yet?*

JUST – тільки що, після **have**

He has just eaten ice cream.

EVER- колись, у питаннях

Have you ever been to england?

NEVER – ніколи

He has never been to england.

FOR – протягом певного часу

He has known her for 5 years.

SINCE – з якогось часу

He has known her since she was five.

RECENTLY – нещодавно

I have seen him recently.

4. HAVE GONE TO – поїхав, пішов і ще не повернувся

He has gone to Italy (he is not here now).

HAVE BEEN TO – поїхав і повернувся

He has been to Italy (he is back now)

HAVE BEEN IN - поїхав і знаходиться там вже якийсь час

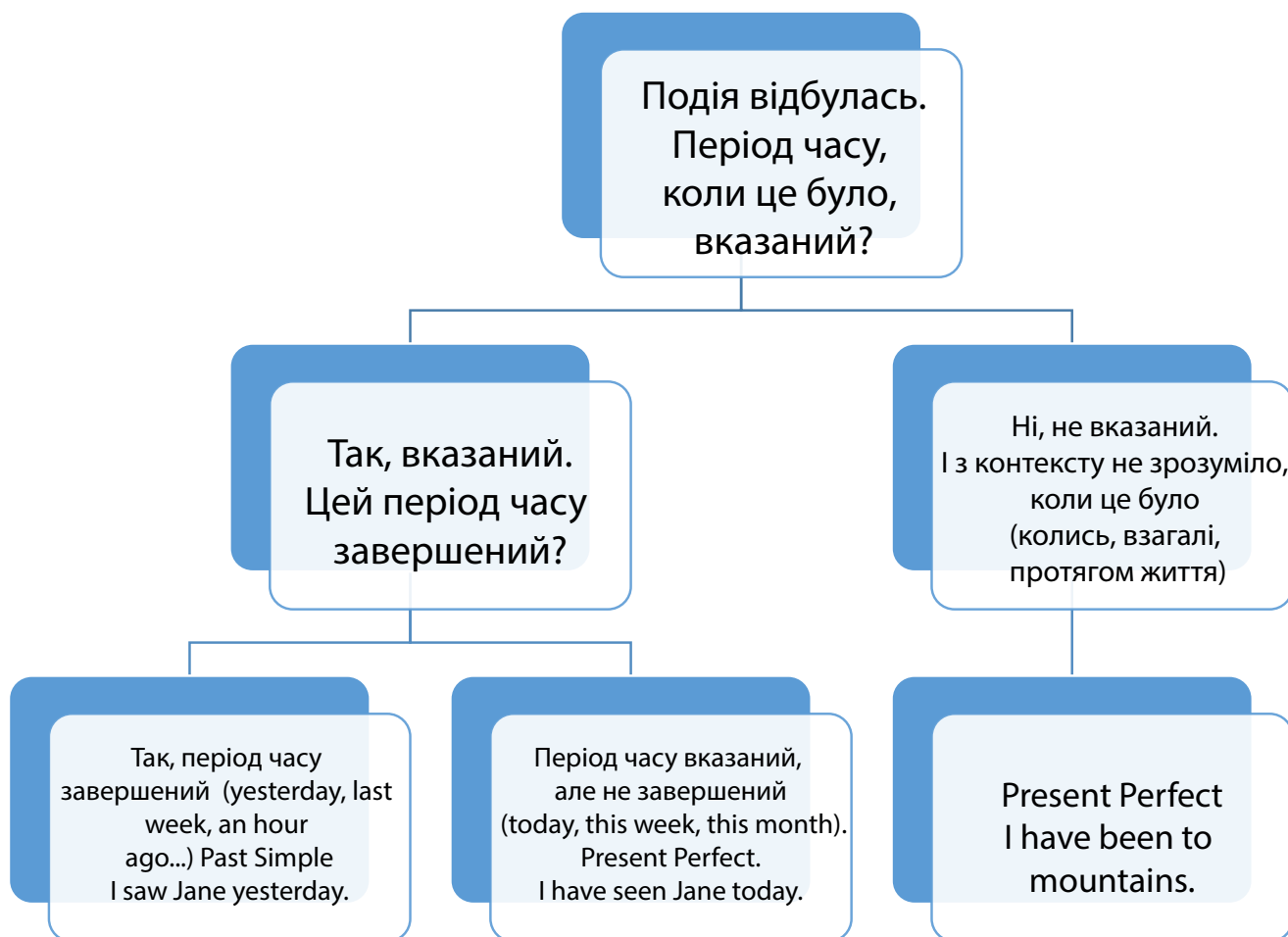
*He has been in Italy for 2 weeks
(he went there 2 weeks ago and is still there).*

12. Present Perfect – Past Simple

Таблиця №14

Що я вивчаю?	Present Perfect (теперішній здійснений час)	Past Simple (минулий простий час)
Як формується?	+	+
	-	?
	?	?
Що означає і чим відрізняються?	1) Дію, яка відбулась у незавершеному періоді часу, або у періоді часу, який взагалі не вказаний у реченні (мається на увазі “взагалі, протягом всього життя”); 2) Дію, яка вже відбулась, але має результат у теперішньому.	Дію, яка відбулась у завершеному періоді часу.
Наприклад?	<i>I have eaten a cake today.</i> (Сьогодні — незавершений період часу, тому вживаю Present Perfect) <i>I have been to Carpathians.</i> (Я був в Карпатах, але, коли саме, з речення не зрозуміло, отже, мається на увазі невизначений період часу, взагалі колись у своєму житті)	<i>I ate a cake yesterday.</i> (вчора — завершений період часу, тому вживаю Past Simple) <i>I was in Carpathians when I was 5.</i> (Я був в Карпатах, коли мені було 5, це визначений період часу, зрозуміло, що зараз автору не 5, отже період часу — завершений)
Що мені може допомогти?	Слова-помічники Present Perfect: already (+) - вже, вживається у розповідних реченнях, yet (-, ?) - ще, вже, вживається у заперечних і питальних реченнях, ever - колись, never - ніколи, just — тільки що, for — протягом якогось часу, since — з якогось часу	Слова-помічники Past Simple: yesterday - вчора, ... ago — тому назад, last ... - минулого (минулої), when ... (коли...)
Що ще я маю знати?	Цікаві сполучення: <i>He has been to Italy.</i> Він був в Італії (і повернувся) <i>He has gone to Italy.</i> Він поїхав до Італії (і ще не повернувся) <i>He has been in Italy for 2 months.</i> Він в Італії 2 місяці (поїхав, і ще там).	

13. Як думати, щоб правильно використовувати Past Simple or Present Perfect?

My English PICTURES
Тут можна малювати англійські малюнки!
Або не англійські!
Або не малюнки, а комікси!

14. PRESENT PERFECT / PRESENT PERFECT CONTINUOUS

Present Perfect Continuous – час, який повідомляє, що щось почалось (у цьому схоже на Perfect) і досі відбувається (щось від Continuous), або щось почалось, нещодавно закінчилось і важливо, як довго воно тривало. У формуванні цей час запозичує частину від Perfect – **HAVE/HAS**, частину від Continuous – **V+ing**, але щоб якось об'єднати ці частини, між ними поставили слово **been**:

*Have / has + been + Ving: I have been watching TV for a long time.
He has been playing computer games for 2 hours.*

Let`s compare Present Perfect and Present Perfect Continuous!

Порівняймо ці два часи:

Таблиця №15

Що я вивчаю?	Present Perfect	Present Perfect Continuous
Як утворюється?	Have/has +V3 (дієслово на ~ed або 3 стовпчик неправильних дієслів)	Have/has been Ving
Що означає і чим відрізняються?	<ul style="list-style-type: none"> Подія відбулась, період часу не вказаний або вказаний, але не завершений. З дієсловами стану (<i>know, understand, remember</i> – див. табл. Порівняння Present Simple/Present Continuous) подія відбувалась і відбувається досі. <p>!!! Важливий результат і факт дії.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Подія відбувалась певний час до моменту мовлення, відбувається зараз і, можливо, буде відбуватись у майбутньому. Подія відбувалась певний час у минулому до моменту мовлення, нещодавно закінчилась, але важливо, як довго тривала ця дія. Зазвичай в якості підказки вказується результат (наприклад, почуття), які є одразу після дії. !!! Важливий процес, тривалість дії.

Що я вивчаю?	Present Perfect	Present Perfect Continuous
Наприклад	<p><i>We have bought a nice jacket.</i></p> <p>Ми купили гарну куртку.</p> <p><i>I have known her for 5 years.</i></p> <p>Я знаю її 5 років.</p> <p>!!!</p> <p><i>Kate has cooked a tasty dinner (here is the dinner, come and enjoy it).</i></p> <p>Кейт приготувала смачну вечерю (ось вечеря, йдіть та насолоджуйтесь).</p>	<p><i>We have been choosing a jacket in the shop for 20 minutes and still can't decide which one to buy!</i></p> <p>Ми обираємо куртку в магазині протягом 20 хвилин і досі не вирішили, яку саме купити!</p> <p><i>We have been writing a report for two hours and we are very tired.</i></p> <p>Ми пишемо доповідь дві години і ми дуже втомлені.</p> <p>!!!</p> <p><i>Kate has been cooking a tasty dinner for two hours and she really feels exhausted.</i></p> <p>Кейт готувала смачну вечерю протягом 2 годин і вона почувалася справді виснаженою.</p>
Що ще я маю знати?	<p>Акцент на результаті, на кількості виконаного.</p> <p><i>I have worked hard and I have written 4 reports today.</i></p> <p>Я працював важка і написав 4 доповіді сьогодні.</p> <p>Вживається у значенні тривалої дії, яка досі продовжується, або нещодавно закінчилась замість Present Perfect Continuous зі статичними дієсловами, які не використовуються у Continuous.</p> <p><i>We've been here for a month.</i></p> <p>Ми тут (є) протягом місяця.</p> <p><i>He has remembered it since that time.</i></p> <p>Він пам'ятає це з того часу.</p>	<p>Акцент на тривалості процесу, який був і або продовжується, або нещодавно закінчився.</p> <p><i>I have been working hard the whole day, I really want to go home.</i></p> <p>Я працював важко цілий день і я справді хочу піти додому.</p>

15. Past Simple. Past Continuous.

Таблиця №16

	Past Simple	Past Continuous
Як формувати?	<p>+</p> <p><i>I played</i></p> <p>-</p> <p><i>I didn't play</i></p> <p>?</p> <p><i>Did you play?</i></p>	<p>+</p> <p><i>I, he, she, it was playing</i> <i>We, you, they were playing</i></p> <p>-</p> <p><i>I, he, she, it wasn't playing</i></p> <p>-</p> <p><i>We, you, they weren't playing</i></p> <p>?</p> <p><i>Was he, she, it playing?</i> <i>Were you, we, they playing?</i></p>
Що означає?	<p>Дія разова: відбулась і все. Цікавий самий факт дії. Період часу, коли дія відбулась, завершений (вчора, 3 хвилини тому, минулого року). Дія точно завершилась. Часто використовується при перерахуванні подій.</p>	<p>Тривала дія у минулому. Відбувалось щось у минулому певний час (або точно вказаний час, або інша дія, яка відбувалась у цей час). Невідомо напевно, закінчилась дія чи ні, проте відомо, що вона відбувалась у вказаний час.</p>
Приклади?	<p><i>It was Sunday yesterday. I woke up at 9 o'clock, had my breakfast, looked out of the window and went for a walk with my friends.</i></p> <p>Вчора була неділя. Я прокинувся о 9 годині, поснідав, виглянув з вікна і пішов гуляти з друзями.</p> <p><i>I drank tea with my friends yesterday.</i></p> <p>Я випив чай з друзями вчора.</p>	<p><i>It was Sunday yesterday. The sun was shining as I was sitting in the kitchen and eating my breakfast.</i></p> <p>Вчора була неділя. Сонце сяяло, коли я сидів у кухні і їв свій сніданок.</p> <p><i>I was drinking tea at 5 o'clock in the evening yesterday.</i></p> <p>Я пив чай о 5 годині вечора вчора.</p>

Past Simple & Past Continuous

Що ще я маю знати?

Часто трапляються складні (з декількох частин) речення, в яких Past Simple поєднується з Past Continuous (хтось щось робив тривале, коли трапилось щось разове; часто зі словом **when**), або обидві частини речення побудовані з Past Continuous (у той час, як тривала одна дія, інша також відбувалась; часто зі словом **while**).

Pete was doing his homework when mother came.

Петя робив домашнє завдання, коли мама прийшла.

Jack was eating ice cream when it started raining.

Джек їв морозиво, коли почався дощ.

Pete was doing his homework while his mother was cooking.

Петя робив домашнє завдання, поки (у той час, як) його мама готувала.

Jack was eating ice cream while Pete was drinking orange juice.

Джек їв морозиво, поки (у той час, як) Петя пив апельсиновий сік.

16. Used to, would, be used to N/ Ving, get used to N / Ving

Таблиця №17

Структура	Значення	Приклади
Used to do	Раніше часто робив, а зараз не роблю	<p><i>When I was 6 I used to go everywhere with my mum. Now I am 12 and can go alone.</i></p> <p>Коли мені було 6, я ходив всюди з мамою. Тепер мені 12 і я можу ходити сам.</p> <p><i>When I was a child I used to like tomatoes, now I am not in the mood for eating them.</i></p> <p>Коли я був дитиною, я любив помідори. Тепер я не у настрої їх їсти.</p>
Would do	Раніше часто робив, а зараз не роблю. Не використовується зі словами на позначення стану (remember, understand, know...)	<p><i>When I was a child, I would go swimming to the pool, now I have no time for that.</i></p> <p>Коли я був дитиною, я ходив плавати у басейн. Зараз я не маю на це часу.</p>
Be used to N/ Ving	Звик до чогось або робити щось (вже звик, стан)	<p><i>He is used to eating porridge in the morning.</i></p> <p>Він звик їсти кашу вранці.</p> <p><i>He is used to her manner of communication.</i></p> <p>Він звик до її манери спілкування.</p>
Get used to N/ Ving	Звикати до чогось (процес)	<p><i>He is getting used to getting up early.</i></p> <p>Він звикає вставати рано.</p> <p><i>He got used to her.</i></p> <p>Він до неї звик.</p>

17. Past Simple – Past Perfect

Таблиця №18

	Past Simple	Past Perfect
Формування	<p>V2 Didn't V1 Did ... V1?</p> <p>I came I didn't come Did you come?</p>	<p>Had + V3 Had done Had ... V1?</p> <p>I had done I hadn't done Had you done?</p>
Значення	Дія відбулась у минулому, у певний час, простий факт.	Дія відбулась у минулому ДО певного часу або ДО якоїсь іншої вказаної дії.
Приклади	I came at 6 o'clock yesterday.	<p><i>I had come home by 6 o'clock yesterday.</i></p> <p><i>Jack left the party at 6 o'clock yesterday. I came there at 6:30. So by the time I came there, Jack had already gone.</i></p>
Що ще я маю знати, щоб розрізнити ці часи?	Використовується зі словами <i>yesterday, last ..., ago, in ...</i>	Час підкреслює, що щось трапилось ДО чогось іншого у минулому, ДО вказаного часу, або до певної іншої події. «Найстаріша дія». Щоб зрозуміти, який час ставити, треба зрозуміти, що трапилось раніше іншого. Те, що було перше, буде у Past Perfect. Найчастіше вживається зі словами, які підкреслюють, що щось відбулось ДО чогось іншого: <i>by, before, until, after, when.</i>

18. Робив, зробив — узагальнення форм для вираження події, яка відбулась

Таблиця №19

Present Perfect	Past Simple	Past Continuous	Past Perfect	Used to
Зробив, період часу не вказаний, або вказаний, але не завершений	Зробив, період часу вказаний, завершений	Робив, період часу вказаний точно	Зробив щось до чогось іншого раніше, або до певної години вже зробив 2 точки у минулому, одна була раніше іншої, та, що найстаріша	Раніше часто робив, а зараз не роблю
Have/has + V3	V2 didn't V1 did V1	Was/were Ving	Had + V3	Used to V1 didn't use to V1
<i>He has washed his car today.</i>	<i>He washed his car yesterday.</i>	<i>He was washing his car at 5 o'clock yesterday. He was washing his car when he saw his friend. He was washing his car while she was drinking coffee.</i>	<i>He had washed his car by 7 o'clock yesterday. He had washed his car before she came.</i>	<i>He used to wash his car very often when he bought it, but now he doesn't do it so often.</i>
<i>Already, yet, just, ever, never, for, since</i>	<i>Yesterday, ... ago. Last ...</i>	<i>At ... o'clock yesterday, from ... till..., when, while</i>	<i>By ... , before ..., by the time ...</i>	

19. Sample text. Past forms.

When I was eighteen (був, простий факт), I entered the university (поступив, разова дія). By that time, I had graduated (закінчив школу до того, як було 18) from school and learnt (вивчив до того, як було 18) two foreign languages. During our studying we used to have a lot of fun (часто розважались, зараз не так) with my friends. We would go travelling (часто їздили у минулому) and used to spend (часто проводили час разом у минулому) a lot of time together. One of the most difficult years was (був, простий факт) the third year of studying. I was doing my research the whole year (робив дослідження протягом року, тривала дія у минулому) and it was (було, простий факт у минулому) quite difficult to study. But when I was (було 20, простий факт) twenty I had already been studying (навчався довго до того часу, як було 20) hard for a long time and by twentieth summer had already won scholarship. This allowed me to start studying in another country. I was really amazed. I met a lot of new people and used to get new habits like studying in a café drinking coffee. Now I am almost thirty. I have already had several interesting jobs and now I am working on some projects.

Past Simple.

Зробив вчора.
I watched TV yesterday.

Past Continuous.

Робив вчора певний час
або у точно вказаний
період часу.
*I was watching TV at 6
o'clock yesterday.*

Past Perfect

Зробив щось до певного часу
вчора/до того, як трапилось
щось інше.
*I had watched TV by 7
o'clock yesterday.*

Used to do

Раніше робив,
а зараз не роблю.
*When I was a child
I used to watch cartoons.*

My English PICTURES
Тут можна малювати англійські малюнки!
Або не англійські!
Або не малюнки, а комікси!

20. Подія у майбутньому

Future action

Подія запланована або не запланована? Arranged or not arranged action?

Таблиця №20

Will – Future Simple	Be going to	Present Continuous	Present Simple
<p><i>He will</i> <i>He won't</i> <i>Will he?</i> <i>What will he...?</i></p> <p>УВАГА: Shall вживаємо тільки у питання до себе, коли пропонуємо щось зробити:</p> <p><i>Shall I open the window?</i> Давайте я відкрию вікно? <i>Shall I make you some tea?</i> Чи не зробити мені вам чаю?</p>	<p>I am / am not He, she, it is/ isn't going to do We,you,they are/ aren't</p>	<p>I am / am not He, she, it is/ isn't doing We,you,they are/ aren't</p>	<p>The train arrives The train doesn't arrive Does the train arrive?</p>
<p>Вирішив зробити щось у майбутньому, не заплановане;</p> <p>Висловлюю свою думку-припущення про майбутнє (передбачення, не засноване на реальних фактах). Зі словами типу think, believe, sur- pose, maybe, I'm sure, I doubt, perhaps...</p> <p>Коли щось точно буде, бо це нормальний хід подій</p>	<p>Збираюсь щось робити, заплановане, але, коли точно і як, ще не знаю;</p> <p>Передбачаю майбутнє, виходячи з того, що є зараз (засноване на реальних фактах)</p>	<p>Точно щось зроблю, відомо, коли і як (деталі)</p>	<p>Подія запланована як частина розкладу чогось, не про людей: рух транспорту, розклад сеансів у кінотеатрі, спортивні матчі, програми якихось подій, заходів, тощо</p>
<p>1) <i>What about going to the cinema!</i> - <i>That's a good idea! I'll go with you!</i> 2) <i>I think he'll pass the exam.</i> 3) <i>He will be 20next y.</i></p>	<p>1) <i>Mum, we are going to go to the cinema with my friend.</i> 2) <i>The clouds are grey. It is going to rain.</i></p>	<p><i>(in a few days) Mum, we are going to the cinema with my friend at 5 o'clock on Sun- day.</i></p>	<p><i>The train leaves at 5 o'clock tomorrow. This match starts in a few minutes. Tomorrow is Friday.</i></p>

21. Цікаво, коли саме буде проходити або закінчиться майбутня подія.

Future Continuous or Future Perfect.

Таблиця №21

	Future Continuous	Future Perfect
Формування	<p>Will be V+ing</p> <p><i>He will be writing a report the whole evening tomorrow.</i></p> <p>Він буде писати доповідь весь вечір завтра.</p>	<p>Will have V3</p> <p><i>He will have written a report by Friday.</i></p> <p>Він напише доповідь до п'ятниці.</p>
Значення	<p>Відомо, у який саме час (вказаний, або вказана інша подія, на фоні якої буде відбуватись ця) буде проходити подія. Цікавий самий процес:</p> <p><i>this time next week, from 5 till 7 tomorrow, when you come</i></p> <p>Хтось щось буде робити у певний час у майбутньому.</p>	<p>Відомо, що подія закінчиться до певного часу у майбутньому (вказаний або час, або інша подія, до якої ця подія закінчиться)</p> <p><i>- by, before, until, when.</i></p> <p>Хтось щось зробить до певного часу у майбутньому.</p>
Приклади	<p><i>Tomorrow, when you come, I'll be cooking tasty dinner.</i></p> <p><i>This time tomorrow I'll be waiting for my friend in the airport.</i></p>	<p><i>By the time he comes tomorrow, I'll have finished cooking dinner.</i></p> <p><i>When I come home tomorrow, my mother will have already left for work.</i></p>
Що ще я маю знати?	<p>Часто вживається зі словами</p> <p><i>when, from...till tomorrow, the whole...</i></p>	<p>Часто вживається зі словами</p> <p><i>until, by, by the time, when, before.</i></p>

22. Sample text

Future forms.

Tomorrow is (*Present Simple, тому що це як графік, розклад, воно точно станеться*) my Birthday. I'll be 16 (*хід подій, відомий заздалегідь, логічний*). My mother is going to bake (*це намір мами*) a tasty cake for me. My friends are coming at 6 o'clock (*точно спланована дія, друзі вже запрошені*) and we are having a party at home (*теж давно спланована дія*). We are going to dance, talk and watch our favourite films (*наміри, збираються робити*). Hope it'll be a good day (*припущення щодо майбутнього зі словом hope*).

Next summer I am going to enter (*збираюсь поступити, плани*) the college. There I will be studying law (*там буду вивчати, буду у процесі вивчення у майбутньому*). By the age of twenty I will have graduated from college (*подія, яка станеться, завершиться до цього часу у майбутньому*) and probably I'll continue (*припущення щодо майбутнього зі словом probably*) my studying at the university. I guess I'll be a lawyer one day (*припущення, не точно, вираження думки щодо майбутнього*). So by the age of thirty I will have become (*до того часу вже стану, подія здійсниться*) a very successful lawyer. At least I hope I will (*висловлення припущення щодо майбутнього, виходячи з власних думок*).

But today I am only fifteen. The weather is going to be nice tomorrow (the weather forecast says so) (*погода має бути гарною: передбачення, засноване на прогнозі погоди*). So I can enjoy party with my friends and this time tomorrow I'll be eating a cake (*в цей час завтра, точно вказаний момент, коли дія буде відбуватись, тобто буде у процесі*).

Something more:

What a nice weather! I'll go for a walk.

Яка гарна погода! Я піду погуляю (вирішив зараз).

(in 5 minutes) Mum! I am going for a walk!

(за 5 хвилин) Мам! Я піду погуляю! (намір)

(in 10 minutes) Yes, mum, I am walking with friends in the park. I think I'll come back at 7.

(за 10 хвилин). Так, мам! Я гулятиму з друзями у парку (точно спланована дія). Я думаю, я буду вдома о 7. (вираження припущення свого).

Mum: Don't forget- we'll have gone to the seaside by Friday and you have to pack your stuff!

Мама: Не забудь: до п'ятниці ми вже поїдемо на море. Ти маєш спакувати свої речі!

(quietly ...Mum): In two days I'll be lying on the beach!

(тихо...мама): За два дні я лежатиму на пляжі!

Вираження майбутньої події. Future action

Подія
або запланована,
або ні?

- Не запланована, або виражає думку щодо її можливості у майбутньому
Future Simple.
I'll buy an ice cream.
- Намір, збираюсь зробити, або передбачення майбутньої події, виходячи з певних обставин зараз - **Be going to do.**
I am going to visit my friend soon.
The clouds are grey - it is going to rain.
- Запланована дія, точно відомі деталі, коли і як планується дія. Так, що можна вписати у свій щоденник. - **Present Continuous.**
I am meeting my grandma at 6 tomorrow.
- Подія запланована як частина розкладу чогось, не про людей: рух транспорту, розклад сеансів у кінотеатрі, спортивні матчі, програми якихось подій, заходів, тощо - **Present Simple.**
The train leaves at 5 o'clock to-morrow.
This match starts in a few minutes.

Подія точно буде.
Цікавий період,
коли вона буде
проходити, або
коли закінчиться.

- Відомо, у який саме час (вказаний, або вказана інша подія, на фоні якої буде відбуватись ця) буде проходити подія. Цікавий самий процес: *This time next week, from 5 till 7 tomorrow, when you come*
Future Continuous.
I'll be sunbathing this time next week.
Tomorrow from 5 till 6 I'll be doing my homework.
- Відомо, що подія закінчиться до певного часу у майбутньому (вказаний або час, або інша подія, до якої ця подія закінчиться) - *by, be-fore, until, when* -
Future Perfect.
I'll have finished writing my essay by 9 o'clock tomorrow.
By the time he comes, I'll have gone out tomorrow.

23. MODALS 1

Таблиця №22

Хто я?	Що я означаю?	Приклад
can	Дозвіл (спитати, дати) прохання або пропозиція. Тільки у теперішньому часі.	<i>Can I take your jacket?</i> <i>You can take my pencil.</i>
could	Дозвіл або прохання у більш ввічливій формі (у теперішньому часі). Вираження можливості у минулому часі.	<i>Could you pass me the salt please?</i> <i>I could swim when I was five.</i>
can't	Вираження неможливості дії. Відмова у дозволі. У вказаних значеннях тільки у теперішньому часі.	<i>I can't sing.</i> <i>You can't go there!</i>
Be able to	Бути здатним, спроможним, могли щось зробити. Вживається і у минулому, і у теперішньому, і у майбутньому часах.	<i>He was able to win the competition.</i> <i>He is able to do it.</i> <i>He will be able to pass the exam, because he has been studying hard.</i>
must	Зобов'язання, обов'язок, моральна настанова щось зробити. У вказаних значеннях вживається лише у теперішньому часі.	<i>You must write the test in 40 minutes.</i> <i>You must tell it him.</i>
mustn't	Заборона Наказ щось не робити.	<i>You mustn't make any noise in the library!</i> <i>You mustn't tell anybody else!</i>

Хто я?	Що я означаю?	Приклад
<p>Have to</p>	<p>Необхідність, мушу робити, бо немає іншого виходу...</p> <p>Вживається у минулому, теперішньому та майбутньому часах.</p>	<p><i>I have to wake up early to go to school.</i></p> <p><i>I had to go to the supermarket yesterday.</i></p> <p><i>I'll have to write this essay tomorrow.</i></p>
<p>don't have to/doesn't have to</p>	<p>Немає необхідності, не обов'язково, але ніхто не забороняє.</p> <p>Можливо використання у минулому часі: <i>didn't have to do</i></p>	<p><i>You don't have to wear a uniform here.</i></p> <p><i>He didn't have to wake up early yesterday</i></p> <p>(Йому не треба було прокидатись рано вчора, але ми не знаємо, прокинувся рано, чи ні.)</p>
<p>Should do / ought to do</p>	<p>Порада зробити, краще зробити</p>	<p><i>You should really think of it.</i></p>
<p>Shouldn't do / ought not to do</p>	<p>Порада не робити, краще не робити</p>	<p><i>You shouldn't work too hard.</i></p>
<p>Need to do</p>	<p>Треба зробити, є така необхідність.</p>	<p><i>You need to go faster if you want to be in time.</i></p>
<p>Needn't do</p>	<p>Зробити щось не є необхідним, не є важливим, але ніхто не забороняє, якщо хочеш, роби собі (схоже з don't have to do)</p>	<p><i>You needn't speak to him. (it is not necessary)</i></p>
<p>Don't / doesn't need to do</p>	<p>Зробити щось є необов'язковим, ніхто не забороняє, але то буде просто безглузда трата часу.</p> <p>Проте різниця між останніми структурами майже змита у сучасній мові.</p>	<p><i>You don't need to speak to him (you will only waste your time).</i></p>
<p>May / might</p>	<p>Можливо зробити у майбутньому Ввічливі прохання, дозвіл</p>	<p><i>He may come to the party.</i> <i>May I speak to you?</i></p>

24. MODALS 2

Modals + perfect infinitive

Таблиця №23

May / might have done	Не впевнений, що таке було, припущення	<i>He might have bought bread.</i> Можливо, він купував хліб (Але точно не знаю)
Must have done	Напевно, хтось щось зробив (моя впевненість у цьому)	<i>John isn't here. He must have gone to visit his parents.</i> Джона тут немає. Напевно, він пішов відвідати батьків.
Can't have done	Не може бути, щоб хтось щось зробив	<i>You can't have seen John. He left for Italy yesterday.</i> Не може бути, щоб ти бачив Джона. Він поїхав до Італії вчора.
Could have done	Хтось мав можливість щось зробити, але не зробив	<i>I could have helped you if you asked me.</i> Я б міг тобі допомогти, якби ти мене попросив.
Should have done	Краще було б зробити	<i>You should have listened to your mum.</i> Тобі треба було послухати свою маму.
Shouldn't have done	Не треба було робити, краще було не робити	<i>You shouldn't have gone there.</i> Не треба було тобі туди ходити.
Need have done	Треба зробити, доробити	<i>You need have done this course too.</i> Тобі треба також було взяти цей курс.
Needn't have done	Не треба було робити, але все одно зробив	<i>He needn't have given that report (but he did).</i> Йому не треба було здавати цю доповідь (це було не обов'язково, але він здав).
Would have done	Міг би зробити, мав таку можливість, але не зробив	<i>I would have come to you if you had asked me.</i> Я б прийшов до тебе, якби ти мене попросив.

25. Passive Voice

I am a writer. So I write books. – Books are written by me.

Я – письменник. Тож я пишу книги. – Книги пишуться мною.

Пасивний стан не змінює дію, не змінює час або інші аспекти її виконання, він просто переставляє на перше місце об'єкт дії, а виконавця можна згадати в кінці речення, використавши прийменник *BY*.

Таблиця №24

	Simple Допомагає be+ V3	Continuous Допомагає be+be- ing+V3	Perfect Допомагає Have been +V3
Past	<i>The cake was baked yesterday.</i> Торт спекли вчора.	<i>The cake was being baked the whole evening yesterday.</i> Торт пекли весь вечір вчора.	<i>The cake had been baked by 8 o'clock yesterday.</i> Торт був спечений вчора до 8 вечора.
Present	<i>Cakes are baked every day.</i> Торти печуться кожного дня.	<i>The cake is being baked now.</i> Торт печеться зараз.	<i>The cake has already been baked.</i> Торт вже спечений.
Future	<i>The cake will be baked tomorrow.</i> Торт буде спечений завтра.	Future Continuous Passive Voice Не існує	<i>The cake will have been baked till tomorrow.</i> Торт буде спечений до завтра.

Приклади:

The cake was baked yesterday. – Торт був спечений вчора.

The cake is baked every week. – Торт печеться кожного тижня.

The cake will be baked tomorrow. – Торт буде спечений завтра.

The cake was being baked the whole evening yesterday. – Торт пекли вчора весь вечір.

The cake is being baked now. – Торт печеться зараз.

The cake had been baked before you came yesterday. – Торт був спечений до того, як ти прийшов вчора.

The cake has already been baked. – Торт вже спечений.

The cake will have been baked by 7 o'clock tomorrow. – Торт буде спечений до своєї завтра.

Таблиця порівняння часів у Active Voice та у Passive Voice

Таблиця №25

	Passive	Active
Past Simple	<p><i>A poem was written by Shakespeare.</i></p> <p>Вірш був написаний Шекспіром.</p>	<p><i>Shakespeare wrote a poem.</i></p> <p>Шекспір написав вірш.</p>
Present Simple	<p><i>Many houses are built every year.</i></p> <p>Багато будинків будуються кожного року.</p>	<p><i>Builders build new houses every year.</i></p> <p>Будівельники будують нові будинки кожного року.</p>
Future Simple	<p><i>A present for a child will be bought tomorrow.</i></p> <p>Подарунок для дитини буде куплений завтра.</p>	<p><i>Mum will buy a present for a child tomorrow.</i></p> <p>Мама купить подарунок для дитини завтра.</p>
Past Continuous	<p><i>The soap opera was being watched the whole evening.</i></p> <p>Серіал дивилися весь вечір.</p>	<p><i>We were watching the soap opera the whole evening.</i></p> <p>Ми дивилися серіал весь вечір.</p>
Present Continuous	<p><i>Birthday party is being prepared now.</i></p> <p>Вечірка до дня народження готується зараз.</p>	<p><i>We are preparing for the Birthday party.</i></p> <p>Ми готуємось до вечірки до дня народження.</p>
Future Continuous	Відсутній у Passive	<p><i>He will be lying on the beach at this time tomorrow.</i></p> <p>Завтра у цей час він буде лежати на пляжі.</p>

	Passive	Active
Past Perfect	<p><i>The house had been built before we moved into the city.</i></p> <p>Будинок був збудований до того, як ми переїхали до міста.</p>	<p><i>The previous owners had built the house before we moved into the city.</i></p> <p>Попередні господарі побудували будинок до того, як ми переїхали до міста.</p>
Present Perfect	<p><i>The book has been returned to the library.</i></p> <p>Книга була повернута до бібліотеки.</p>	<p><i>I have returned the book to the library.</i></p> <p>Я повернув книгу до бібліотеки.</p>
Future Perfect	<p><i>The report will have been sent by tomorrow.</i></p> <p>Доповідь буде відправлена до завтра.</p>	<p><i>He will have sent the report by tomorrow.</i></p> <p>Він відправить доповідь до завтра.</p>
Past Perfect Continuous	Відсутній у Passive	<p><i>We had been talking about it for half an hour when the telephone rang.</i></p> <p>Ми розмовляли про це близько години, коли задзвонив телефон.</p>
Present Perfect Continuous	Відсутній у Passive	<p><i>We have been drinking tea for about 5 minutes.</i></p> <p>Ми п'ємо чай вже близько п'яти хвилин.</p>
Future Perfect Continuous	Відсутній у Passive	<p><i>He will have been staying at this hotel for five days by tomorrow.</i></p> <p>Завтра буде п'ять днів, як він зупиняється у цьому готелі.</p>

26. Додаткове повторення. Additional Review. Active tenses/1.

Таблиця №26

Я зазвичай роблю	Present Simple	<p><i>I play</i> <i>He plays</i></p> <p><i>I don`t play</i> <i>He doesn`t play</i></p> <p><i>Do you play?</i> <i>Does he play?</i></p>
Я роблю зараз	Present Continuous	<p><i>I am playing</i> <i>He is playing</i> <i>We are playing</i></p>
Я зробив	Past Simple	<p><i>I played</i> <i>I didn`t play</i> <i>Did you play?</i></p>
О! Я зроблю (незаплановане)	Future Simple	<p><i>I`ll play</i> <i>He will play</i></p> <p><i>I`ll not play</i> <i>He won`t play</i></p> <p><i>Will you play?</i></p>
Я збираюсь зробити	Be going to	<p><i>I am going to play.</i> <i>He is going to play.</i> <i>We are going to play.</i></p>
Я зроблю (майбутнє, точно вирішено, коли, всі деталі вирішені)	Present Continuous	<p><i>I am playing with my friends</i> <i>at 5 tomorrow.</i></p>

Зробіть за зразком:))))

eat a sandwich
play computer games
drive a car
ride a bike
read a book

work hard
write a dictation
drink juice
go to school
look for a teddy-bear

Review 2. Active tenses/2.

Таблиця №27

1. <i>He is writing a letter now.</i>	Present Continuous робить зараз	Він пише листа зараз.
2. <i>He writes letters every Monday.</i>	Present Simple робить періодично	Він пише листа кожного понеділка
3. <i>He has got some free time. So he will write a letter.</i>	Future Simple вирішив зробити зараз	Він має вільний час. Тож він напише листа.
4. <i>He is going to write a letter soon.</i>	Be going to збирається робити, намір	Він збирається написати листа.
5. <i>He is taking a pen. So he is going to write a letter.</i>	Be going to є обставини, що показують, що він це буде робити	Він бере ручку. Тож він напише листа.
6. <i>He is writing a letter at 5 o'clock tomorrow.</i>	Present Continuous with the future meaning точно запланована дія на майбутнє	Він писатиме листа завтра о 5.

Зробіть, будь ласка, за зразком:

A pink monkey jumps on the sofa every day.

The pink monkey is jumping on the grass now.

The pink monkey sees a nice beach. "I'll jump here!" - she says.

It is raining today. So the pink monkey is going to jump in the puddle (калюжа).

The pink monkey is jumping with her friends at 5 in Dream Town tomorrow.

Review 3. Active tenses/3.

Таблиця №28

Tense or Structure		Formation	Meaning	Example
Past (action in the past)	Past Simple	<i>I played</i> <i>I didn't play</i> <i>Did you play?</i>	Разова дія у минулому часі, завершена, період часу вказаний, завершений	<i>I bought a new dress yesterday.</i>
	Past Continuous	<i>I was playing</i> <i>We were playing</i> <i>I wasn't playing</i> <i>We weren't playing</i> <i>Were you playing?</i>	Тривала дія у минулому, у певному вказаному часі, важливий сам процес, а не результат дії	<i>I was speaking with her at 5 o'clock yesterday.</i> <i>We were watching TV the whole evening yesterday.</i> <i>While you were sleeping I was doing my homework.</i> <i>When my mother came, I was eating.</i>
	Past Perfect	<i>I had played</i> <i>I hadn't played</i> <i>Had you played?</i>	Одна дія у минулому відбулась раніше іншої дії у минулому, або раніше якогось вказаного часу у минулому	<i>She had left the party before I came there, so I didn't see her.</i> <i>We had finished the report by 5 o'clock yesterday.</i>
	Past Perfect Continuous	<i>I had been playing.</i> <i>I hadn't been playing.</i> <i>Had you been playing?</i>	Одна дія відбувалась вже певний час до того, як трапилась інша дія, або до якогось часу у минулому	<i>We had been doing homework for 3 hours when you phoned us.</i> <i>I had been waiting for you for an hour by 5 o'clock yesterday!</i>

Tense or Structure		Formation	Meaning	Example
Past (action in the past)	Used to	<i>I used to play.</i> <i>I didn't use to play.</i> <i>Did you use to play?</i>	Робив щось раніше часто, а потім перестав, раніше було, а зараз ні	<i>We used to buy sweets but now we are trying to eat only healthy food.</i> <i>I used to like it before, but now I don't like it.</i>
	Would	<i>I would play.</i> <i>I wouldn't play.</i> <i>Would you play?</i>	Раніше робив щось, а зараз перестав. Не вживається зі stative verbs (like, need...) у цьому значенні	<i>When we were small, we would buy a lot of ice cream!</i>
Present (action in present or recent past)	Present Simple	<i>I play</i> <i>He plays</i> <i>I don't play</i> <i>He doesn't play</i> <i>Do you play?</i> <i>Does he play?</i>	Часто повторювана дія, регулярна дія, є правдою на все життя	<i>We do our homework almost every day.</i>
	Present Continuous	<i>I am/ He is/ We are playing</i> <i>I'm not/ He isn't/ We aren't playing</i> <i>Are you/ Is he playing?</i>	Дія, яка відбувається у момент мовлення, є тривалою, не такою, як завжди (завжди так, а от сьогодні...), відбувається приблизно у цей час (зараз читаю таку книгу)	<i>We are eating now.</i> <i>He is doing a very interesting research these days.</i>
	Present Perfect	<i>I have played</i> <i>He has played</i> <i>I haven't played</i> <i>He hasn't played</i> <i>Have you played?</i> <i>Has he played?</i>	Дія відбулась, період часу не вказаний, або вказаний, але не завершений. Важливий результат дії	<i>We have already bought everything in the supermarket.</i> <i>I have met her today.</i>

Tense or Structure		Formation	Meaning	Example
	Present Perfect Continuous	<i>I have been playing.</i> <i>He has been playing.</i> <i>I haven't been playing.</i> <i>He hasn't been playing.</i> <i>Have you been playing?</i> <i>Has he been playing?</i>	Дія відбувалась до моменту мовлення і продовжує відбуватись далі Дія відбувалась до моменту мовлення і щойно закінчилась, має яскравий результат	<i>We have been doing homework for 2 hours. (and we are still doing it)</i> <i>She's got red eyes, She has been crying.</i>
Future (action in future)	Future Simple	<i>I'll play</i> <i>I won't play</i> <i>Will you play?</i>	Не запланована дія у майбутньому, передбачення, яке не базується на обставинах, а лише з власної думки, зі словами вираження думок (I think, I suppose...)	<i>I'll buy some ice cream.</i> <i>I think he'll get all good marks at school.</i>
	Be going to	<i>I am / He is / We are going to play</i> <i>I'm not/He isn't / We aren't going to play</i>	1) Запланована дія у майбутньому 2) Передбачення, виходячи з певних обставин	<i>We are going to visit grandparents soon.</i> <i>It is cloudy. It is going to rain.</i>
	Present Cont.	<i>I am playing</i>	Запланована точно дія у майбутньому (з деталями, така, що може бути записана у щоденнику людини)	<i>We are meeting hr at the airport at 5 tomorrow.</i>
	Present Simple	<i>The train arrives</i> <i>The train doesn't arrive</i> <i>Does the train arrive?</i>	Дія у майбутньому, яка відбуватиметься за розкладом (неістоти: розклад руху транспорту, програми телебачення, кіно, уроки)	<i>This train arrives at 3 pm tomorrow.</i> <i>Tomorrow is Wednesday.</i>

Tense or Structure		Formation	Meaning	Example
Future (action in future)	Future Continuous	<i>I'll be playing</i> <i>I won't be playing</i> <i>Will you be playing?</i>	Дія у майбутньому, яка триватиме протягом певного часу, важливий процес, що буде дія, а не результат	<i>When you come tomorrow, I'll be baking my birthday cake.</i> <i>She'll be working from 5 till 7 tomorrow.</i>
	Future Perfect	<i>I'll have played</i> <i>I won't have played</i> <i>Will you have played?</i>	Дія у майбутньому, яка завершиться до певного вказаного часу, або до іншої дії у мабутньому	<i>By 7 o'clock tomorrow I'll have finished my report.</i> <i>By the time you come, I'll have already left.</i>
	Future Perfect Continuous	<i>I'll have been playing</i> <i>I won't have been playing</i> <i>Will you have been playing?</i>	Дія у майбутньому, яка почнеться до певного відомого часу або до іншої дії у майбутньому і триватиме до того часу або дії.	<i>Before you come tomorrow, I'll have been working here for 4 hours.</i>

Приклади:

Some examples about Jack`s life.

Past tenses and structures:

- *Jack met his friends at the college yesterday.*
(простий факт у минулому)
- *Jack was speaking with his friends when the telephone rang.*
(разова дія, яка відбулась на фоні іншої, тривалої дії)
- *Jack had finished writing his report on the animals of Africa before he went to the party.*
(одна дія завершилась до іншої у минулому)
- *Jack had been studying at college for a year when he became interested in the African animals.* (одна тривала подія відбувалась певний час до того, як трапилось щось інше)
- *Jack used to go to Africa many times before because his father was a doctor in Africa. But he would never write about animals. It was the first research and it appeared to be really good.*
(раніше подія відбувалась часто)

Present tenses:

- *Jack usually meets his teacher of African studies to talk about his research. They usually meet on Wednesdays.* (звичайна регулярна подія)
- *Today is Wednesday. Jack is speaking with his teacher. They are drinking tea and both look very excited about the topic.* (подія, яка відбувається у даний момент)
- *Jack has already visited his friends in the café. He has done his homework for tomorrow too.* (подія вже відбулась, результат є, період часу, коли відбулась подія, не вказаний)
- *Jack has been working on the research about African animals for about one year.* (подія почалась і продовжується вже певний час)

Future tenses and structures:

- *Jack`s mother thinks that he will be a great researcher and helps him as much as she can.* (припущення зі словом *think*, яке не засноване на вказаних реальних причинах; вираження думки щодо майбутнього)
- *Jack has been studying hard this year. So he is going to pass the exams.* (припущення щодо майбутнього, яке засноване на реальних фактах зараз)
- *Jack and his friends are meeting at 7 in the evening tomorrow to watch a new film in their favourite cinema.* (точно запланована дія у майбутньому)
- *Jack`s father is coming back from Africa on Sunday. His plane arrives at 4:40 on Sunday. Jack and his mother are meeting him.* (точно запланована дія у майбутньому; розклад руху транспорту)
- *Next month is July. The whole Jack`s family is tired. So they are going to take some rest. In a month time they will be lying on the beach somewhere near the sea, drinking cocktails and sunbathing.* (намір зробити дію; вказання на певний процес, який триватиме у майбутньому)
- *By September Jack will already have written the second part of his research (he has decided it for sure).* (подія, яка спланована буде завершеною до якогось точно вказаного моменту у майбутньому)
- *By autumn Jack will have been working on his research for more than a year.* (подія, яка триватиме певний час до чогось іншого (вказаного часу, іншої події) у майбутньому).

27. CONDITIONALS

Таблиця №29

	Refers to Відноситься	If clause (if, when, etc.) Підрядна, умовна частина речення	Main clause Головна частина речення
0 type	<i>The rule in general</i> До правила, закономірності в цілому (якщо робити так, то має стовідсотково бути так)	Present simple <i>If you put sugar in the tea,</i> Якщо покласти цукор у чай, <i>If it rains,</i> Якщо йде дощ,	Present simple <i>it becomes sweet.</i> він стає солодким. <i>the ground is wet.</i> земля волога.
1 type	The future До майбутнього (в цілому все речення)	Present simple <i>If I see him today,</i> Якщо я його сьогодні побачу,	Future simple (will) <i>I'll tell him about it.</i> я скажу йому про це (подія ще може бути реальною).
2 type	The present До теперішнього (в цілому все речення)	Past simple (be – were for all) Did, were <i>If I saw him today,</i> Якби я його сьогодні побачив, <i>If I were you,</i> Якби я був тобою (на твоєму місці),	Would + infinitive; would do <i>I would tell him about it.</i> я б йому про це сказав (подія вже не може бути реальною, вже не побачив і не сказав). <i>I would do it.</i> я б це зробив.
3 type	The past До минулого (в цілому все речення)	Past perfect Had done <i>If I had seen him yesterday,</i> Якби я його побачив вчора,	Would + perfect infinitive Would have done <i>I would have told him about it.</i> я б сказав йому про це.

28.REGRET / Вираження жалю

I wish / If only ...

Я б хотів / Як шкода, що не / Якби тільки...

Таблиця №30

I wish / If only Я б хотів, якби тільки	<i>he would come to the party.</i> він прийшов на вечірку. WOULD DO	Вираження сильного бажання щодо майбутнього, ще може справдитися.
	<i>he came to the party.</i> він прийшов на вечірку (але вже точно не прийшов). V2	Вираження жалю щодо теперішньої дії, яка вже не трапилась.
	<i>he had come to the party yesterday.</i> він прийшов на вечірку вчора (але не прийшов). HAD + V3	Вираження жалю щодо події у минулому, яка не трапилась.

Examples.

I wish we would go there tomorrow. But I`ll be busy...
Я б хотів, щоб ми пішли туди завтра. Але я буду зайнятий.
Шкода, що ми не можемо піти туди завтра. Я буду зайнятий.

I wish he were here now. I miss him so much...
Я б хотів, щоб він був тут зараз. Я так за ним сумую.
Шкода, що він не тут зараз. Я так за ним сумую.

I wish we hadn` t spent so much money in the restaurant yesterday.
Я б хотів, щоб я не витрачав так багато грошей вчора у ресторані.
Шкода, що я витратив так багато грошей вчора у ресторані.
He wishes he would be able to buy that present for her Birthday, but he has no money...
Він би хотів мати змогу купити їй той подарунок на день народження, але він не має грошей.
Шкода, що він не зможе купити їй той подарунок на день народження, він не має грошей.

He wishes he came there, but he has to study...
Він би хотів, що він туди пішов, але він має навчатись.
Шкода, що він не йде туди, він має навчатись.

29. Types of questions / Типи запитань

Kate goes swimming to the pool with her friends every Saturday.

1. General questions.

Загальні запитання. Відносяться до усього речення загалом, завжди починається з допоміжного дієслова.

*Does Kate go to the pool swimming with her friends every Saturday?
Doesn't Kate go ... ?*

2. Special questions.

Спеціальні запитання. Відносяться до окремого члена речення, про який запитують.

Починаються з питального слова + допоміжне дієслово + підмет + основне дієслово + решта членів речення.

*What does Kate do with her friends every Saturday?
Why does Kate go to the pool with her friends every Saturday?
Where does Kate go with her friends every Saturday?
With whom does Kate go to the pool every Saturday? = Whom does Kate go to
the pool with?
How often does Kate go to the pool with her friends?*

3. Alternative questions.

Альтернативні запитання. Відносять до окремого члена речення, пропонують альтернативу (вибір) : ... **or** ... (або).

Може бути стільки, скільки членів речення. Варіанти вибору — свої. Починаються як загальні запитання.

*Does Kate or Mike go to the pool swimming ... ?
Does Kate go or run to the pool swimming ... ?
Does Kate go to the pool or to the beach swimming ... ?
Does Kate go swimming or training to the pool ... ?
Does Kate go swimming to the pool with her friends or with her parents ... ?
Does Kate go swimming to the pool with her friends every Saturday or every Sunday?*

4. Disjunctive questions.

Розділові запитання. Або “запитання з хвостиком”. На українську мову перекладаються : .. , чи не так?

Повністю пишемо речення, ставимо кому, далі порядок такий: якщо речення було стверджувальне (+), після коми ставимо допоміжне дієслово у запереченні (-), якщо речення було заперечувальне (-), допоміжне дієслово — стверджувальне (+) + займенник, який замінює підмет (якщо *Kate* – *she*, *Mike* – *he*, *pupils* – *they*). Має бути + / - або - /+

Kate goes swimming to the pool with her friends every Saturday, doesn't she?

Kate doesn't go swimming to the pool with her friends every Saturday, does she?

5. “Who” questions.

Питання з “хто”. Інколи не відокремлюються до окремого типу питань, відносяться до спеціальних. Але формуються не зовсім так: не вимагають після себе у Present Simple, Present Continuous допоміжного дієслова і форма основного дієслова після “хто” завжди в однині.

Who goes swimming to the pool with her friends ... ?

They play basketball on Sunday. - Who plays basketball on Sunday?

We are drinking now. - Who is drinking now?

Questions.

Sue goes rollerblading with her friends to the park every Saturday.

General questions:

Does Sue go rollerblading with her friends to the park every Saturday?

Doesn't Sue go rollerblading with her friends to the park every Saturday?

Special questions:

What does Sue do with her friends in the park every Saturday?

Why does Sue go to the park with her friends every Saturday?

With whom does Sue go rollerblading to the park every Saturday?

Whom does Sue go rollerblading to the park every Saturday with?

Where does Sue go rollerblading with her friends every Saturday?

How often does Sue go rollerblading to the park with her friends?

Alternative questions:

Does Sue or Kate go rollerblading with her friends to the park every Saturday?

Does Sue go rollerblading or walking with her friends to the park every Saturday?

Does Sue go rollerblading with her friends or with her parents to the park every Saturday?

Does Sue go rollerblading with her friends to the park or to the shopping mall every Saturday?

Does Sue go rollerblading with her friends to the park every Saturday or every Sunday?

Disjunctive questions:

Sue goes rollerblading with her friends to the park every Saturday, doesn't she?

Sue doesn't go rollerblading with her friends to the park every Saturday, does she?

PART 3

Для батьків та викладачів
For parents and teachers

1. Що таке міжнародні рівні володіння мов та як вони співвідносяться із школою?

Міжнародні рівні володіння мов — єдина система визначених рівнів володіння будь-якою мовою відповідно до основних видів мовленнєвої діяльності, а саме: аудіювання, читання, говоріння (діалогічне мовлення, монологічне мовлення), письма (писемне мовлення). Такі рівні представлені у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, які на даний момент є одним з базових документів, визначаючих рівні володіння іноземними мовами.

Нижче наведена таблиця з вказаного документу, в якій досить просто описані всі рівні. Опис представлений від першої особи, оскільки є спрямованим на самооцінювання. Подивимось, що насправді мають бути здатними робити люди з певним рівнем володіння мовою [Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання /Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273с.].

Таблиця №1. Рівні А1-А2

		A1	A2
Розуміння	Аудіювання	Я можу впізнавати знайомі слова та найелементарніші фрази, що стосуються мене самого, моєї сім'ї та найближчого конкретного оточення за умови, коли люди говорять повільно і чітко.	Я можу розуміти фрази та найуживанішу лексику, що відносяться до сфер найближчого особистого значення (напр. елементарна особиста або сімейна інформація, покупки, місце проживання, робота). Можу зрозуміти основне з коротких, чітких, простих повідомлень та оголошень.
	Читання	Я можу розуміти знайомі імена, слова і дуже прості речення, наприклад, в оголошеннях, на постерах та в каталогах.	Я можу читати дуже короткі, прості тексти. Я можу знайти конкретну, передбачувану інформацію у простих текстах повсякденного характеру, як, наприклад, реклама, оголошення, проспекти, меню, розклад (руху поїздів); я можу розуміти короткі прості особисті листи.

		A1	A2
Говоріння	Діалогічне мовлення	Я можу брати участь у діалозі на простому рівні за умови, що співрозмовник готовий повторити або перефразувати свої висловлювання у повільному темпі й допомогти мені сформулювати те, що я намагаюсь сказати. Я можу ставити прості запитання та відповідати на такі ж прості запитання, що стосуються сфери невідкладних потреб, або на дуже знайомі теми.	Я можу брати участь у діалозі на простому рівні за умови, що співрозмовник готовий повторити або перефразувати свої висловлювання у повільному темпі й допомогти мені сформулювати те, що я намагаюсь сказати. Я можу ставити прості запитання та відповідати на такі ж прості запитання, що стосуються сфери невідкладних потреб, або на дуже знайомі теми.
	Монологічне мовлення	Я можу використовувати прості речення та вирази для описання місця, де я живу, і людей, яких я знаю.	Я можу вживати серії виразів та речень, щоб описати простими словами мою сім'ю та інших людей, житлові умови, мій рівень освіти, попереднє або теперішнє місце роботи.
Письмо	Писемне мовлення (письмо)	Я можу писати короткі, прості листівки, наприклад, поздоровлення зі святом. Я можу заповнювати формуляри, вносити своє прізвище, національність та адресу, наприклад, в реєстраційний листок готелю.	Я можу писати короткі, прості записки та звернення, пов'язані з нагальними потребами. Можу написати дуже простого" особистого листа, наприклад, із вдячністю комусь за щось.

Таблиця №2. Рівні B1-B2

		B1	B2
Розуміння	Аудіювання	Я можу розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на знайомі теми, які регулярно зустрічаються на роботі, під час навчання, на дозвіллі тощо. Можу розуміти головний зміст багатьох радіо - або ТВ програм про поточні справи або теми з кола особистих чи професійних інтересів за умови, коли мовлення відносно повільне і чітке.	Я можу розуміти об'ємні висловлювання та лекції і стежу навіть за складною аргументацією на досить знайомі теми. Я розумію більшість ТВ новин та програми про поточні події. Я розумію більшість фільмів на літературній мові.

		B1	B2
Письмо	Читання	Я можу розуміти тексти, які містять головним чином найуживаніші повсякденні та пов'язані з професійною діяльністю мовленнєві зразки. Я розумію описи подій, почуттів та бажань в особистих листах.	Я можу читати статті та повідомлення з сучасних проблем, автори яких займають особливу позицію або мають особливу точку зору. Можу розуміти сучасну літературну прозу.
Говоріння	Діалогічне мовлення	Я можу спілкуватись у більшості ситуацій під час перебування і подорожі у країні, мова якої вивчається. Я можу без підготовки вступити до розмови, тема якої знайома, особисто значуща або пов'язана з повсякденним життям (сім'я, хобі, робота, подорожі та поточні події/новини).	Я можу брати участь у діалозі з достатнім ступенем невимушеності й спонтанності, так щоб відбулася природна інтеракція з носіями мови. Можу брати активну участь у дискусії у знайомих контекстах, викладаючи й захищаючи свою точку зору (свої погляди).
	Монологічне мовлення	Я можу будувати прості зв'язні висловлювання, для того щоб описати події та особисті враження, а також свої мрії, надії та сподівання. Можу стисло назвати причини та пояснення щодо своїх поглядів і планів. Я можу розповісти історію або переказати сюжет книжки чи фільму та описати своє ставлення.	Я можу представити чіткі, детальні висловлювання про широке коло питань, що стосуються сфер моїх інтересів. Я можу висловити точку зору на запропоновану тему, наводячи аргументи "за" і "проти".
Письмо	Писемне мовлення (письмо)	Я можу написати простий зв'язний текст на знайомі або пов'язані з особистими інтересами теми. Я можу писати особисті листи, описуючи події та враження	Я можу написати чіткий, детальний текст на широке коло тем, пов'язаних з моїми інтересами. Можу писати есе чи доповідь, узагальнюючи інформацію або наводячи аргументи "за" чи "проти" певної точки зору. Я можу писати листи, наголошуючи на особистому значенні минулих і теперішніх подій.

Таблиця №3. Рівні C1-C2

		C1	C2
Розуміння	Аудіювання	Я можу розуміти довготривале мовлення, навіть якщо воно не досить чітко структуроване або коли його зв'язність прихована і не виражена експліцитно. Я можу розуміти програми телебачення і фільми без надмірних зусиль.	Я не маю жодних утруднень у розумінні будь-якого розмовного мовлення, живого або в запису, навіть якщо воно звучить у швидкому природному темпі, за умови, якщо у мене є якийсь час для того, щоб звикнути до індивідуальних особливостей мовлення.
Письмо	Читання	Я можу розуміти довгі та складні документальні й літературні тексти, оцінюючи особливості їх стилю. Я можу розуміти спеціалізовані статті та довгі технічні інструкції, навіть якщо вони не стосуються сфери моєї діяльності.	Я можу легко розуміти практично усі форми писемного мовлення, у тому числі абстрактні, складні у структурному чи лінгвістичному плані тексти, такі як підручники, спеціалізовані статті та літературні праці.
Говоріння	Діалогічне мовлення	Я можу швидко й спонтанно висловлюватись без очевидних утруднень у доборі виразів. Можу гнучко й ефективно користуватись мовою із соціальними та професійними цілями. Можу чітко формулювати думки й точки зору та донести свої погляди у повному обсязі до інших співрозмовників.	Я без зусиль можу брати участь у будь-якій розмові чи дискусії, легко вживаючи ідіоматичні звороти та колоквіалізми (розмовні слова та вирази). Я можу вільно висловлюватись, розрізняючи найтонші відтінки смислу. Якщо у мене виникає проблема, я можу усунути труднощі непомітно для інших.
	Монологічне мовлення	Я можу представити чіткі, детальні висловлювання на складні теми, розвиваючи окремі точки зору та доходячи логічного висновку.	Я можу представити чітке, рівне і повне значення або аргумент у стилі, що відповідає контексту. Моє висловлювання має ефективну логічну структуру, яка допомагає співрозмовникам виділити і запам'ятати значущі пункти.

		C1	C2
Письмо	Писемне мовлення (письмо)	Я можу виражати думки у формі чіткого, добре структурованого тексту, висловлюючись досить поширено. Я можу писати листи, твори або доповіді на складні теми, підкреслюючи те, що мені здається найважливішим. Я можу обрати стиль відповідно до уявного читача.	Я можу легко написати чіткий, послідовний текст у певному стилі. Я можу писати складні листи, доповіді й статті, представляючи проблему, (предмет розгляду) за допомогою ефективної логічної структури, що дозволяє адресату виділити й запам'ятати значущі пункти. Можу писати резюме та огляди професійних або літературних праць.

Як бачимо з таблиці, рівні B1 і B2 показують достатньо високий, з точки зору студента-українця, рівень володіння мовою. Говорячи простіше, без теорії і з власного досвіду, зазначу, для повсякденного вільного вживання іноземної мови для роботи та в інших ситуаціях дорослій людині має бути більше ніж достатньо рівня B2. Подальші рівні орієнтовані або на носіїв мови, або на фахівців, тобто тих, хто використовує іноземну мову не тільки як засіб спілкування, але й як основний вид діяльності (перекладачі, викладачі, вчителі, журналісти тощо). Що стосується вимог шкільної програми України, то учень спеціалізованої школи, гімназії або ліцею з поглибленим вивченням іноземної мови має володіти мовою на рівні B2. Реально ситуація в Україні виглядає наступним чином: учні окремих шкіл, ліцеїв і гімназій великих міст мають на закінчення 11 класу рівень набагато вищий за B1 і навіть за B2. Деякі з них до цього віку вже неодноразово відвідували різні країни, деякі навчались за кордоном. Також, на жаль чи на щастя для вчителів різних курсів та репетиторів, майже всі, хто отримує на кінець школи рівень володіння іноземною мовою B2 і вище, займались, і деякі багато років, на різних додаткових (поза школою) заняттях. А якщо глянути далі, поза великі міста, маємо зовсім протилежну картину: майже дев'яносто відсотків учнів не тільки не мають B1, але навіть в елементарних речах плутаються. На разі однією книгою ми не можемо змінити всю ситуацію, але якось допомогти батькам і дітям можемо. Заради справедливості зазначимо, що кількість дітей з високим рівнем володіння іноземної на кінець школи постійно зростає. Кому за це казати "дякую"? - Кожен учень своєму окремому вчителю у своїй конкретній ситуації.

Добре. Припустимо, що Ваша дитина займається англійською у школі, читає і вчить її поза школою, і вже має гарні, на Вашу думку, результати.

Гарним підтвердженням результатів роботи учня/студента може бути сертифікат щодо рівня володіння іноземною мовою, отриманий в результаті складання одного з міжнародних іспитів. Розглянемо такі іспити детальніше у наступному параграфі.

2. Які є іспити з англійської мови для дитини шкільного віку та дорослої людини?

Отже, давайте розбиратись. По-перше, складання іспитів Вам необхідно для того, щоб:

1. зрозуміти, який саме рівень володіння мовою є у Вас або Вашої дитини (достатньо об'єктивно);
2. полегшити оцінювання у школі (учень, який отримав рівень B1 або B2 за результатами незалежного іспиту автоматично отримує 12 за рік протягом одного навчального року, але це не є постійним фактом і може змінюватись);
3. мати змогу вступити до коледжу або вищого навчального закладу за кордоном;
4. отримати офіційне підтвердження свого рівня володіння мовою за світовими стандартами.

Поглянемо, які міжнародні іспити з англійської мови можна здавати [<http://www.univ.kiev.ua/ua/resources/tests4>]:

1. **IELTS (The International English Language Testing System)** – це іспити для кандидатів старше 16 років, які бажають визначити свій рівень володіння мовою з метою подальшого навчання або працевлаштування в англійськомовних країнах світу: Австралії, Нової Зеландії, Канаді, Великій Британії.
2. **TOEFL (Test of English as a Foreign Language)** – це тест, успішні результати якого є необхідною умовою для вступу до багатьох коледжів та університетів США, Канади та інших країн світу, для участі в різноманітних програмах закордонного стажування в закладах, де викладання проводиться англійською мовою. Крім того, TOEFL використовується для визначення рівня володіння англійською мовою багатьма урядовими структурами та міжнародними організаціями. TOEFL визнається також у Великій Британії.
3. **Cambridge ESOL (English For Speakers of Other Languages)** – це один з найпопулярніших міжнародних іспитів, який перевіряє рівень сформованості мовної та мовленнєвої компетенцій та структурно охоплює п'ять рівнів складності: **KET, PET, FCE, CAE, CPE**.

KET (Key English Test) розрахований на кандидатів з середнім рівнем володіння мовою (A2).

PET (Preliminary English Test) припускає, що кандидати володіють мовою на рубіжному рівні (B1).

FCE (First Certificate in English) створений для кандидатів з просунутим рівнем володіння мовою (B2).

CAE (Certificate in Advanced English) пропонується кандидатам з автономним рівнем володіння мовою (C1).

CPE (Certificate of Proficiency in English) націлений на кандидатів з компетентним рівнем володіння мовою (C2).

4. **BEC (Business English Certificate)** – це іспит з ділової англійської мови, який перевіряє рівень володіння діловою лексикую та знання законів будови ділового тексту, і структурно охоплює три рівні складності:

BEC Preliminary (BEC P) розрахований на кандидатів з рівнем A2-B1.

BEC Vantage (BEC V) створений для кандидатів з рівнем B2.

BEC Higher (BEC H) пропонується кандидатам з рівнем C1.

5. **Trinity (ESOL)** – це іспит, успішне складання якого дає можливість кандидатам вступити до престижних університетів Великої Британії без іспиту з англійської мови. Крім того, сертифікати Trinity рівнів 10-12 дають можливість без перешкод пройти співбесіду в різних організаціях, включаючи посольства.

6. **Pitman (ESOL)** – це іспит, успішне складання якого дає можливість кандидатам вступити до всіх університетів і коледжів Великої Британії та багатьох університетів світу, в яких викладання проводиться англійською мовою. Крім того, сертифікати Pitman (ESOL) визнаються роботодавцями у сфері бізнесу у 85 країнах світу.

7. **ILEC (International Legal English Certificate)** – це іспит, який визначає рівень володіння мовою в галузі юриспруденції та структурно охоплює два рівня складності:

Upper-Intermediate розрахований на кандидатів з рівнем B2.

Advanced націлений на кандидатів з рівнем C1.

8. **ICFE (International Certificate in Financial English)** – це іспит, який визначає рівень володіння мовою в галузі бухгалтерії та фінансів та структурно охоплює два рівня складності:

Upper-Intermediate розрахований на кандидатів з рівнем B2.

Advanced націлений на кандидатів з рівнем C1.

9. CELTA (Certificate in English Language Teaching to Adults), DELTA (Diploma of English Language Teaching to Adults)– сертифікати, що надають право викладати англійську мову як іноземну дорослій аудиторії.

10. GMAT (Graduate Management Admission Test) – це стандартний письмовий психометричний тест, метою якого є визначення рівня і кваліфікації ти кандидатів, які прагнуть вступити до бізнес-школи. GMAT не вимагає спеціальних знань, навичок і вмінь, але з його допомогою можна перевірити нахили людини, прогнозувати її успіхи в ході навчання в бізнес-школі.

Як бачимо, іспитів багато, як і можливостей. В Україні на разі найбільш популярними є іспити IELTS, TOEFL, а також KET, PET, FCE для школярів середнього та старшого шкільного віку. Підготуватись до іспитів можна у різних місцях, це буває важко зробити у межах школи, оскільки програми шкіл часто орієнтовані здебільшого на граматичні аспекти та читання, підготовка ж до міжнародних іспитів має охоплювати всі види мовленнєвої діяльності. Підготуватись до них можна як у сертифікованих центрах, наприклад, у British Council, так і на інших курсах, або самостійно за книжками чи з викладачем, - головне, щоб правильно була вибудована сама система підготовки, а також присутні велике бажання і час, а лінощі відсутні. А взагалі, скласти іспит чи не скласти — справа кожного окремо. Головне, на думку автора, — мати щасливу здорову дитину, а щодо іноземної мови, — то працювати з цим можна починати набагато раніше, ніж перед іспитом.

3.Варіант побудови альтернативної системи для навчання англійської мови від рівня А1 до рівня В2 при двох годинах занять на тиждень (індивідуальні, групові заняття, курси тощо).

Таблиця 1.

Годин на тиждень	Годин на місяць	Годин в одному модулі	Модулів на рік (вересень-травень включно)
2	8 (приблизно)	6-8 (в залежності від теми)	9-10 (в залежності від тем, групи, календарних свят та хвороб)

Таблиця 2.

Ступінь навчання	Орієнтовна співвіднесеність з класами школи	Мета навчання - досягнення певного рівня (за міжнародними стандартами)
Підготовчий ступінь (або “Балакучки”, бо майже весь час на заняттях діти балакають на занятті)	Дошкільне навчання. Можливо починати з будь-якого віку і до першого класу школи, тобто практично від народження і до приблизно 6 років.	Не передбачає досягнення певного рівня за міжнародними стандартами, головна мета — формування англомовної лексичної розмовної бази для подальшого розвитку у школі. Дуже добре, коли також досягається розуміння дитиною іноземної мови як паралельної (другої або третьої) разом з рідною (рідними). Це ще не білінгвальність, але вільне використання мови в окремих випадках, так звана “звичка” використовувати мову і не губитись, щоб потім легше уникати мовного бар’єру у спілкуванні. Критерії та порядок роботи представлені нижче.

Ступінь навчання	Орієнтовна співвіднесеність з класами школи	Мета навчання - досягнення певного рівня (за міжнародними стандартами)
Початковий ступінь	1-4 (інколи 1-3) класи сучасної української школи або 6-9 (10) років	Досягнення рівня A1 у письмі, A2 — у розмовному мовленні, читанні, аудіюванні. Це початковий етап навчання, який, враховуючи вікові особливості дітей, є достатньо довгим. Заняття спрямовані на опрацювання всіх видів мовленнєвої діяльності: від навичок (граматичних, лексичних, техніки читання та інше) до вмінь. Передбачається ввідний курс читання (2тижні-1 місяць) та подальша робота за системою (див. далі).
Середній ступінь	5-8 класи (інколи 5-9) або приблизний вік	Досягнення рівня B2 за міжнародними стандартами. Це основний (у межах запропонованої методики) ступінь навчання, який передбачає роботу з усіма видами мовленнєвої діяльності з перевагою розмовного мовлення, а також з акцентами на ті види діяльності, які більш потрібні на тому чи іншому етапах у школі (іспити, програма)
Просунутий ступінь	9-11 (10-11) класи, у принципі, це вже робота, яка не має вікових обмежень	Робота для складання IELTS або інших іспитів такого рівня. Передбачається вдосконалення та систематизація усього вивченого раніше. Робота проходить у напрямках основних видів діяльності з акцентом на особливості іспитів.

Таблиця 3. Приблизний розподіл видів діяльності іноземної мови на різних ступенях навчання

	Початковий ступінь (1-3 класи)	Середній ступінь (4-7 класи)	Просунутий ступінь (8-11 класи)
Робота за граматичним матеріалом	20%	10%	У складі роботи з різними видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо)
Робота з лексичним матеріалом	20% як окремий вид діяльності та	10%	У складі роботи з різними видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо)
Аудіювання	10% як окремий вид діяльності та майже постійно у процесі сприйняття мовлення вчителя та завдань підручника	20%	25%
Говоріння	30% як окремий вид діяльності та майже постійно у процесі сприйняття мовлення вчителя та завдань підручника	20%	25%
Читання	15%	20%	25%
Письмо	5%	20%	25%

Пояснення:

Початковий ступінь (1-3 класи) - На початковому ступені за запропонованою методикою увага приділяється спочатку навчанню техніки читання (вводний курс 2-4 тижні), потім основна частина роботи - створення якісної лексичної та граматичної бази навичок, вагома частина заняття приділяється говорінню, яке виступає в якості окремого виду діяльності (ігри, розминки, групова робота та робота у парах), аудіювання та читання спочатку виступають більше як засіб

навчання (прочитати комікс, щоб опрацювати нову тему, де зустрічаються нові граматичні та лексичні структури, а не читати, щоб дати відповіді по тексту та зрозуміти його деталі). Поступово із збагаченням словникового та граматичного запасу читання та аудіювання виокремлюються як окремі завдання (домашнє читання, аудіювання з тестовими завданнями після нього).

Середній ступінь (4-7 класи) - Якщо на початковому ступені робота йшла здебільшого на рівні навичок, то на даному етапі граматичний та лексичний мінімуми виступають не як основна мета, а як засіб для формування вмінь в аудіюванні, читанні, говорінні, письмі. Збільшується роль письма, переходячи від орфографічних завдань, спрямованих на вивчення правильного написання слів, до написання різних за обсягом творів, в яких увага приділяється їх композиції, стилям написання, шляхам правильного оформлення речень. Збільшується роль розмовного мовлення, зокрема дискусій у групах. Поширюється проектна робота, як індивідуальна, так і групова. Читання розглядається одна з цілей навчання, не як засіб, причому виокремлюються різні види читання (ознайомлювальне, пошукове та інше). Така сама ситуація і з аудіюванням.

Просунутий ступінь (8-11 класи) - Робота на цьому ступені передбачає рівномірний розподіл основних видів діяльності. Основною метою тут виступає орієнтація на досягнення певного рівня для складання іспитів на міжнародний сертифікат. Для учнів, які пройшли попередню підготовку, цей ступінь є систематизацією та повторенням вивченого, практикою розмовного мовлення (щоб не втратити здобуте). Крім цього, враховуються особливості складання певного іспиту (здебільшого IELTS), що означає опрацювання інколи специфічних завдань (як то: робота з графіками, академічне читання тощо). Якщо складання іспиту не є самоціллю для учнів на цьому етапі, все одно іде процес поглиблення вивченого матеріалу, систематизація вивченого раніше, розмовна практика.

4. Пам'ятка для мам

Моя дитина – найкраща у світі. Вона – особлива, найрозумніша, це мій найкращий дарунок і я підтримаю її будь-коли.

Коли є так багато, що вчити, ми з дитиною маємо розуміти, що найголовніше – це її здоров'я.

Оскільки знання іноземних мов є необхідністю сучасного життя, моя дитина вивчає їх, але я розумію, що тут, враховуючи нашу сучасність, є три варіанти (суб'єктивна думка автора!):

Варіант 1.

Супер-розмовна англійська (або будь-яка мова). Заняття проходять без особливого напруження, без домашніх завдань, або таких мало, виключно англійською мовою, за основу уроку береться розмовна тема, а не граматичний чи лексичний матеріал. Кількість занять на тиждень – від 2, в ідеалі від 4 навчальних годин. Плюси – дитині легко, через певний час у всіх проходить «прорив» у розмовній мові, якісне спілкування за кордоном. Мінуси – відставання від шкільної програми, оскільки граматику, читання та лексику не опрацьовуються належним чином, зокрема у письмовій формі.

Варіант 2.

Традиційний. Заняття поділені на чотири основні види діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо), включаючи в себе формування мовленнєвої компетенції у всіх вказаних аспектах. Граматичні та лексичні структури опрацьовуються поетапно, спочатку у вправах на автоматизації, потім у розмовному мовленні, читанні та письмі. Наявні домашні завдання, інколи досить об'ємні. Кількість годин на тиждень – від 2, плюс домашні завдання. Починаючи з якісного рівня А2 можна включати лише розмовні заняття. Плюси – при належному відвідуванні занять та виконанні домашніх завдань формується повноцінна база володіння мовою, як у розмовному мовленні, так і в інших аспектах. Мінуси – потреба виконувати домашні завдання, разом з іншими предметами це – навантаження на дитину.

Варіант 3.

Ідеальний. 2 години традиційної методики плюс 2 години розмовної англійської, ще бажані виїзди за кордон. Має назву ідеальний, тому що виконання такого варіанту є мало можливим у сучасних реаліях шкільного життя.

Як мама, я обираю для своєї дитини той варіант, який підходить моїй дитині, але при цьому я розумію всі плюси, мінуси і наслідки мого вибору.

Якщо я обираю традиційне вивчення англійської мови (з домашніми завданнями), я розумію, що класу до третього-четвертого (або менше, або більше, - діти всі особливі) моїй дитині потрібна буде моя допомога...або контроль...

Якщо моя дитина погано читає англійською у 6 років після місяця її вивчення – ЦЕ НОРМАЛЬНО, вона ще вчиться =)

Якщо моя дитина у віці 9 років вивчає англійську додатково, але все ще плутає Present Simple / Present Continuous, це також нормально. Оскільки дитяча пам'ять влаштована таким чином, що дитина довго запам'ятовує абстрактний граматичний матеріал, потім може його забути, для того всі вчителі, як і посібники для різних класів, зазвичай повторюють один і той самий матеріал декілька разів, ускладнюючи його на різних рівнях вивчення.

Якщо моя дитина не зробила домашнє завдання, це негарно, але не є причиною пропуску занять на курсах чи з репетитором, оскільки вона може пропустити ще й новий матеріал і потім буде важко наздоганяти.

При цьому я розумію, що результат можливий лише за умови постійної роботи у всьому.

Якщо зараз канікули, моя дитина може почитати англійською, подивитись мультики або фільми іноземною мовою, вивчити щось на зразок таблиці неправильних дієслів, але здебільшого вона має ВІДПОЧИВАТИ, тому що ... дивимось перший рядок пам'ятки.

Якщо моя дитина навчається, я знайду сто і один засіб, як похвалити її.

Якщо моя дитина «занадто активно» поводить себе на заняттях, я розумію, що вчитель теж людина, і намагаюсь розібратись у цьому як мама.

Я дуже люблю свою дитину, слухаю те, що кажуть мені інші, але при всьому цьому, я залишаю простір для нас, де є НАША РОДИНА.

З ПОВАГОЮ, АВТОР.

Про автора

Михайлюк Ганна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри східних мов та перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка; директор, старший викладач англійської та японської мов центру сімейного дозвілля «ШінБоу». Центр працює за двома основними напрямками: іноземні (англійська, японська, німецька, французька), українська мови та художня студія. Ганна Володимирівна має багаторічний досвід викладання як у вищому навчальному закладі, так і групової та індивідуальної роботи викладачем іноземних мов з дітьми та дорослими будь-якого віку. У своїй роботі використовує власні матеріали, опрацьовує авторську методику, частина з якої презентована у даному виданні. Є автором інших посібників та видань з навчання іноземних мов.

Розвиває свою діяльність у таких сферах:

1. Викладання англійської та японської мов для груп дітей та дорослих.
2. Робота зі студентами.
3. Індивідуальна методична система вивчення мови для дорослих (авторський підхід).
4. Написання практичних та творчих матеріалів для вивчення іноземних мов, інших матеріалів творчого спрямування.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання /Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273с.
2. <http://www.univ.kiev.ua/ua/resources/tests4>]

*Сторінка запису домашнього завдання
або іншого корисного матеріалу
для тих випадків, коли «забув зошит».*

*Сторінка нудьгувань
(коли нудно, тут можна малювати)*